

Årsrapport 2015

Nordea Liv & Pension, livsforsikringselskab A/S
(CVR-nr. 24260577)

Indholdsfortegnelse

Femårsoversigt over hoved- og nøgletal	2
Ledelsesberetning	3
Budskab fra ledelsen	3
2015 – et tilbageblik	4
Corporate Responsibility	6
Regulativer m.v.	6
Regnskabsberetning	8
Investeringsvirksomhed	9
Risikostyring	11
Selskabsledelse mv.	17
Selskabsoplysninger og ledelseshverv	18
Ledelsespåtegning	22
Den uafhængige revisors erklæringer	23
Årsregnskab	
Resultatopgørelse	24
Anden totalindkomst	25
Balance	26
Egenkapitalopgørelse	28
Noter	29

Mio.kr.

Femårsoversigt over Hoved- og Nøgletal

Hovedtal i mio.kr.	2015	2014	2013	2012	2011
Resultatopgørelse					
Præmier inklusive investeringskontrakter	13.320	12.280	12.193	13.959	14.105
Investeringsafkast efter pensionsafkastskat	2.286	17.838	3.463	10.617	6.301
Forsikringsydelser	-13.435	-16.192	-14.826	-13.333	-10.246
Ændring i livsforsikringshensættelser	6.425	3.453	12.421	-2.298	-7.076
Ændring i kollektivt bonuspotentiale	459	-4.879	-236	-1.517	2.393
Ændring i hensættelser for unit-linked kontrakter	-7.886	-10.733	-11.695	-5.918	-4.357
Forsikringsmæssige driftsomkostninger	-625	-657	-661	-680	-679
Resultat af afgiven forretning	-38	5	19	-32	-28
Overført investeringsafkast	12	-122	9	-136	-253
Forsikringsteknisk resultat af livsforsikring	518	994	687	662	161
Forsikringsteknisk resultat af syge- og ulykkesforsikring	-2	2	47	36	59
Egenkapitalens investeringsafkast	-9	13	24	53	110
Andre indtægter og omkostninger	-14	-6	8	25	67
Resultat før skat	493	1.004	764	776	397
Skat	-73	-164	-136	-191	-70
Årets resultat	420	839	629	584	327
Balance					
Hensættelser til forsikrings- og investeringskontrakter i alt	150.282	150.357	138.084	138.931	128.760
Kollektivt Bonuspotentiale	8.151	8.540	3.659	3.422	1.890
Egenkapital i alt	6.533	6.743	6.533	5.903	5.318
Aktiver i alt	218.312	213.360	168.955	162.995	164.911
Nøgletal i %					
Afkast før pensionsafkastskat (1)	0,0	14,2	0,3	9,2	6,5
Afkast før pensionsafkastskat - Kundemidler (1F)	0,0	15,4	0,3	9,7	6,7
Afkast før pensionsafkastskat - Egenkapital (1E)	-0,1	0,2	0,4	1,0	2,2
Omkostningsprocent af præmier (3)	4,7	5,3	5,4	4,9	4,8
Omkostningsprocent af hensættelser (4)	0,5	0,5	0,6	0,6	0,6
Omkostninger pr. forsikret i kr. (5)	1.206	1.276	1.291	1.341	1.395
Omkostningsresultat (6)	0,28	0,26	0,18	0,07	-0,02
Forsikringsrisikoresultat (7)	-0,21	0,00	-0,51	-0,21	-0,10
Bonusgrad (8)	10,9	10,8	4,3	3,7	2,0
Ejerkapitalgrad (10)	11,8	11,4	10,3	8,6	7,8
Overdækningsgrad (Solvens I) (11)	4,5	4,7	4,2	3,3	2,8
Solvensdækning (Solvens I) (12)	163	184	178	164	155
Egenkapitalforrentning før skat (13)	7,4	15,3	12,3	13,8	7,5
Egenkapitalforrentning efter skat (14)	6,3	12,8	10,1	10,4	6,2
Forrentning af kunders midler efter omkostninger før skat (15)	-1,9	12,0	-0,7	8,7	6,6
Forrentning af ansvarlig lånekapital før skat (17)	2,9	4,6	4,7	5,4	3,0

Nøgletal er opgjort i henhold til Bekendtgørelse om finansielle rapporter for forsikringselskaber og tværgående pensionskasser, bilag 9.

Ledelsesberetning

Budskab fra ledelsen

Et godt år i Nordea Liv & Pension

Nordea Liv & Pension, livsforsikring A/S (herafter Nordea Liv & Pension) har oplevet en fortsat solid vækst i bruttopræmierne i 2015 og nåede samlede indbetalinger på 13,4 mia.kr., svarende til en stigning på 8,3 % i forhold til 2014. De løbende præmier udgjorde 7,8 mia.kr., mens indskud udgjorde 5,6 mia.kr.

2015 har været et turbulent år for risikoaktiverne, hvilket har påvirket investeringsafkastene i pensionsbranchen. I Nordea Liv & Pension har både Pension med gennemsnitsrente og markedsrenteprodukterne været påvirket af denne udvikling, og 2015 har således ikke leveret de samme høje investeringsafkast som i tidligere år.

Årets resultat i Nordea Liv & Pension udgjorde i 2015 420 mio.kr. efter skat mod 839 mio.kr. i 2014.

Snart klar med et nyt standarddrammesystem

Nordea Liv & Pension har i det forløbne år arbejdet fokuseret på udviklingen af selskabets nye standard it-system, N16. Systemet skal erstatte selskabets gamle it-systemer og udvikles i samarbejde med Edlund A/S og L&T Infotech.

Store dele af organisationen har deltaget i udvikling og test af det nye system, som sættes i drift i februar 2016.

Med systemet lancerer Nordea Liv & Pension en ny produktplatform, og samtidig får selskabet et enkelt og intuitivt system på en teknologisk moderne platform.

N16 vil desuden danne grundlag for Nordea Liv & Pensions arbejde med digitalisering, og vil på sigt give nye muligheder for kunderne.

Strategi 2018

Nordea Liv & Pension har i 2015 udviklet en ny strategi, som løber frem til udgangen af 2018. Den

nye strategi kommer til at få stor betydning for Nordea Liv & Pensions kunderelationer og den måde, selskabet kommunikerer og servicerer kunderne på. Nordea Liv & Pension vil øge kontakten med kunderne på baggrund af indsigt i kundernes karakteristika og behov. Samtidig vil Nordea Liv & Pension anvende de digitale kanaler, som er brugervenlige for kunderne. For at støtte øget digitalisering satser Nordea Liv & Pension samtidig på en simplificering af processer og it-systemer. Denne simplificering giver samtidig selskabet en øget agilitet over for ny regulering og øger effektiviteten generelt.

Strategien understøttes af fire temaer:

- Kunderelationer – vi tager ansvar
- Digitalisering – vi er relevante
- Simplificering – vi gør det enkelt
- Medarbejdere – vi tænker som kunder

De strategiske temaer skal understøtte Nordea Liv & Pensions ønske om, at kunderne fortsat oplever selskabet som en sikker og betroet partner, der leverer god kundeservice og et investeringsafkast, der er blandt de bedste i markedet.

Solvens II

De fælleseuropæiske solvensregler, Solvens II, trådte i kraft den 1. januar 2016. Nordea Liv & Pension har i de seneste år arbejdet med at blive compliant med den meget omfattende regulering, som faldt på plads i løbet af 2015. Nordea Liv & Pension har i flere år arbejdet på implementeringen af regelsættet, som stiller krav til kapitalens størrelse, governance og den fremadrettede rapportering.

Det har været et langstrakt forløb, og reglerne har ændret sig undervejs. Det skyldes, at en del af reglerne udstedes fra EU, hvorimod danske pensionselskaber tidligere primært har været reguleret fra dansk side.

I 2015 har Nordea Liv & Pension ansøgt om og fået godkendt en partiel intern model til beregning af levetidsrisikoen i solvenskapitalberegningen. Desuden har selskabet fokuseret på arbejdet med

Risk Management-systemet og governance-kravene i almindelighed, som specificeret i den nye ledelsesbekendtgørelse.

2015 – et tilbageblik

Kommunikation i e-Boks

Nordea Liv & Pension gik den 29. september 2015 i luften med e-Boks. Det betyder, at kunderne fremover kan modtage skatteindberetning og pensionsoversigter i e-Boks. Hensigten med kommunikation i e-Boks er at imødekomme den stigende efterspørgsel fra kunderne efter digital kommunikation.

Udover at tilfredsstille et behov for øget digital kommunikation giver e-Boks også besparelser i form af reduktion i mængden af returpost og miljøet spares gennem mindre printmængde.

Nordea Liv & Pension vil fremover øge kundernes muligheder for at få tilsendt dokumenter via e-Boks og andre digitale kanaler.

Et pensionselskab, der giver ren besked

Som pensionsleverandør er det en central opgave at sikre, at kunderne – både virksomhed, dets medarbejdere og private kunder – træffer de rigtige beslutninger i forhold til deres pensionsopsparing og forsikringsdækninger. Derfor er det Nordea Liv & Pensions ansvar at give ren besked om muligheder, tendenser og udvikling samt at give kvalificerede anbefalinger.

Dette sker i Nordea Liv & Pensions rådgivning og er nu blevet nedfældet i folderen Ren Besked, samtidig med at selskabets pensionskonsulenter og VIP-rådgivere er certificeret i anbefalingerne ud fra princippet om Ren Besked og klare anbefalinger. Det betyder, at pensionsrådgivningen tager afsæt i Ren Besked, hvilket – kombineret med den individuelle rådgivning – sikrer, at kunderne får en pensionsordning, der passer til netop deres behov.

Høj kundetilfredshed

Nordea Liv & Pension har fokus på at sikre gode kundeoplevelser, og der er i 2015 løbende gennemført kundetilfredshedsmålinger i Kundeservice og Salg, der understøtter dette. Målingerne viser en høj tilfredshed med Nordea Liv & Pensions kundeservice og rådgivning. På en skala fra 1-10, hvor 10 er bedst, havde Kundeservice således en gennemsnitlig score på 8,5. Tilfredsheden med Nordea Liv & Pensions rådgivning var også på 8,5. Blandt virksomheder, der er kunder i Nordea Liv & Pension, var kundetilfredsheden på 8,6 i 2015.

Forebyggelse af hvidvask og finansiering af terrorisme

Som alle andre finansielle virksomheder, er Nordea Liv & Pension underlagt lovgivningen om bekæmpelse af hvidvask og finansiering af terrorisme.

I 2015 har Nordea Liv & Pension arbejdet med implementering af yderligere processer til understøttelse af vores pligter i henhold til lovgivningen. For Nordea Liv & Pension er det væsentligt at være en betroet og sikker partner, og Nordea Liv & Pension arbejder kontinuerligt for at beskytte selskabet og kunderne mod økonomisk kriminalitet som en del af selskabets samfundsmæssige ansvar.

Ny forening for Nordea Liv & Pensions kunder er en realitet

Den 6. august 2015 blev TryghedsGruppen delt i to, så kunder i Nordea Liv & Pension nu har deres egen, selvstændige forening. I januar 2016 afholder foreningen sit første valg, som bliver landsdækkende. Her skal der vælges 50 af de opstillede kandidater og de kommer til at udgøre foreningens repræsentantskab.

Nordea Liv & Pension ser frem til et godt samarbejde med den nye forening og vil blandt andet understøtte foreningens strategiproces og beslutninger, herunder udviklingen af en eventuel bonusmodel, så der kan udbetales medlemsbonus af foreningens årlige overskud fra 2017.

Fortællingen om Nordea Liv & Pension

Det er ikke kun selskabets forretningsstrategi, der i det daglige er afgørende for måden, selskabet driver forretning, udvikler produkter og services samt skaber ekstraordinære kundeoplevelser. Nordea Liv & Pension har en stærk kultur, som er toneangivende for måden, selskabet samarbejder internt, og for selskabets relation til kunderne og den oplevelse, selskabet ønsker at give dem. I 2015 har Nordea Liv & Pension gennemført en større intern undersøgelse af selskabets kultur for at afdække, hvordan selskabet opfatter sig selv, selskabets særkende og styrker. Undersøgelsen har resulteret i en analyse, som Nordea Liv & Pension som selskab kan bruge til at blive endnu mere skarpe på selskabets historie, brand og måden, der kommunikerer med kunderne.

Netop kommunikation er i centrum hos Nordea Liv & Pension som en mærkesag; kommunikation opfattes generelt som en svær disciplin hos mange firmakunder, og derfor hjælper Nordea Liv & Pension i stigende grad virksomheder med at kommunikere pension til deres medarbejdere, ligesom selskabet hjælper virksomheder med at skabe sunde rammer for deres medarbejdere. Det betød, at Nordea Liv & Pension i 2015 etablerede en afdeling for Corporate Health & Communications, der netop sammentænker sundhed og kommunikation og indgår i rådgivningen af virksomheder som arbejdspladser.

Det stiller blandt andet krav til Nordea Liv & Pensions kompetencer i forhold til at gøre pension nærværende og meningsgivende, fx når en ny pensionsordning skal kommunikeres til en firmakunde og virksomhedens medarbejdere. Nordea Liv & Pension bliver samtidig udfordret på at forstå den enkelte virksomhed, deres forretning, strategi, kultur og værdier og den måde, virksomheden kommunikerer på, da det netop er det fundament, Nordea Liv & Pensions kommunikationsbidrag skal spille sammen med. Den type innovative løsninger kalder Nordea Liv & Pension co-created kommunikation. Målet er at skabe involvering, dialog og stillingstagen,

således at endnu flere medarbejdere tager imod tilbuddet om rådgivning, så Nordea Liv & Pension på den måde er med til at sikre, at kunderne sparer tilstrækkeligt op til deres pension og har de rigtige forsikringer.

Nordea Liv & Pension deler sine erfaringer om god kommunikation

Fordi Nordea Liv & Pension oplever, at så mange af firmakunderne efterspørger konkret hjælp og inspiration til deres egen, interne kommunikation, har selskabet i 2015 for første gang holdt en inspirationskonference for kunder om kommunikation. Konferencen tog udgangspunkt i Nordea Liv & Pensions egne erfaringer som arbejdsplads med sund kommunikation, der – ligesom sundhed gør det – udvikler mennesker og organisationer og skaber attraktive og effektive arbejdspladser. På konferencen deltog ca. 50 beslutningstagere fra store og små virksomheder med en samlet tilfredshed på 8,4 (på ti-punktskala).

Indblik med Indsigt

I 2015 har Nordea Liv & Pension styrket den direkte dialog med vores kunder med et unikt digitalt dialogværktøj. Værktøjet hedder Indsigt, fordi det er udviklet til at give den enkelte kunde indblik i selskabets produkter og services som pensionselskab – og omvendt give Nordea Liv & Pension indblik i firmakunden, virksomhedens værdier og kultur. Den viden, vi hver især ellers først opnår som samarbejdspartnere, når vi kender hinanden over tid, udgør fundamentet for, at Nordea Liv & Pension kan skræddersy den helt rigtige firmapensionsaftale til den pågældende virksomhed.

Indsigt er et dialogværktøj, der bruges på iPads, og firmakunder vil for alvor blive præsenteret for det i første del af 2016. Version 2.0 vil blive baseret på input fra netop kunderne, så værktøjet udgør det bedst mulige fundament for en meningsfuld dialog og stærke kunderelationer.

Corporate Responsibility Social Responsible Investments (SRI)

Nordea Liv & Pension er sammen med de øvrige nordiske livsforsikringselskaber i Nordea-koncernen, medunderskriver af United Nations Principles for Responsible Investment (UNPRI). Herudover følger Nordea Liv & Pension Nordeakoncernens retningslinjer for samfundsansvarlige investeringer.

Som led i Nordeakoncernens politik screenes Nordea Liv & Pensions investeringer regelmæssigt i henhold til en række internationale normer og konventioner, for eksempel:

- United Nations Global Compact
- OECD guidelines for multinational companies
- OECD Principles of Corporate Governance
- International Labour Organization's Declaration on Fundamental Principles and Rights at Work
- Universal Declaration of Human Rights
- Rio Declaration on Environment and Development
- United Nations Convention Against Corruption
- Convention on Cluster Munitions

Viser screeningen problemer, går Nordea Liv & Pension som aktive ejere i dialog med de virksomheder, der ikke lever op til de internationale normer for virksomheders ansvar for at få dem til at ændre adfærd. Lykkes det ikke, er salg af investeringerne den yderste konsekvens, hvis virksomheder vedvarende ikke er lydhøre over for Nordea Liv & Pensions argumenter. Nordea Liv & Pension udelukker virksomheder, der groft overtræder normerne for socialt ansvarlige investeringer, hvis de ikke er villige til at ændre adfærd.

I 2015 blev det blandt andet besluttet at udelukke virksomheder, hvor mere end 75 % af salget kan henføres til kuludvinding. På Nordeas hjemmeside er det muligt at se alle de udelukkede virksomheder på eksklusionslisten. Find listen på: <http://www.nordea.com/en/responsibility/responsible-investments/exclusion-list/>

Nordea Liv & Pension lægger vægt på at investere i fonde, som er ligesindede med hensyn til ansvarlighed, ligesom UNPRI-forpligtelserne naturligvis overholdes. Læs mere på:

www.nordealivogpension.dk/1071632.html

Corporate Social Responsibility (CSR)

Corporate Social Responsibility (CSR) er en del af det daglige arbejde i Nordea Liv & Pension.

Det sker med udgangspunkt i de politikker for socialt ansvar, menneskerettigheder og klimapåvirkning, som gælder for hele Nordeakoncernen. Læs mere på:

<http://www.nordea.com/da/samfundsansvar/>

CSR-rapporten for 2015 forventes at foreligge primo februar 2016.

Kønsmæssig sammensætning

Selskabet har i henhold til lov om finansiel virksomhed § 79a om den kønsmæssige sammensætning af bestyrelsen vedtaget følgende måltal; det underrepræsenterede køn skal udgøre mindst 40 % af de generalforsamlingsvalgte bestyrelsesmedlemmer i selskabet. Dette måltal blev opfyldt i 2015. Ligeledes har selskabet vedtaget en politik vedrørende den kønsmæssige sammensætning af øvrige ledelsesniveauer. I selskabet er der en ligelig fordeling mellem kønnene, og politikken er med til at sikre, at den ligelige fordeling sikres fremadrettet.

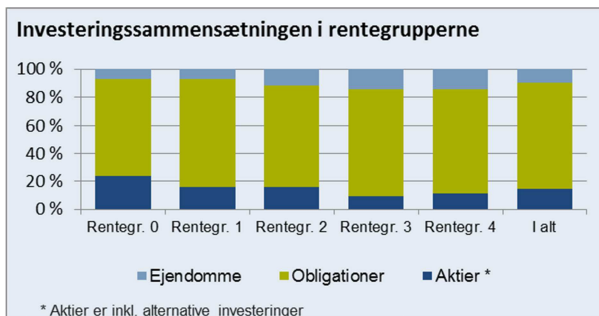
Regulativer m.v.

Kontribution i Nordea Liv & Pension

Pension med gennemsnitsrente er opdelt i fem rentegrupper, tre risikogrupper og to omkostningsgrupper. Kunderne er indplaceret i grupper ud fra fælles karakteristika.

Rentegrupper

De fem rentegrupper i Nordea Liv & Pension afspejler kundernes ydelsesgarantier. Rentegruppe 0 består af kunder med de laveste ydelsesgarantier og rentegruppe 4 består af kunder med de højeste ydelsesgarantier.

Kontorenten over tid bliver forskellig for de enkelte rentegrupper. Det skyldes, at de høje garantier kræver en mere konservativ investeringspolitik, der sikrer, at garantien overholdes men også begrænser muligheden for at opnå et merafkast. Et sådan merafkast er mere sandsynligt i rentegruppe 0, hvor der er flere risikoaktiver i porteføljen, som dermed forventes at give opsparerne et højere afkast over tid.

Nye kunder indplaceres i rentegruppe 0. Her udgør bonusgraden pr. ultimo 2015 8,1 %. Den samlede bonusgrad for Pension med gennemsnitsrente steg gennem året fra 10,8 % til 10,9 %.

Bonusgrader i rentegrupper						
Rentegruppe	0	1	2	3	4	Total
Bonusgrad i pct.	8,1	10,6	8,9	9,7	11,8	10,9

Såfremt der er underskud i rentegrupperne og det dermed ikke er muligt at indtægtsføre fuldt risikotillæg, overføres det manglende beløb til skygge-konto.

Risikogrupper

De tre risikogrupper i Nordea Liv & Pension opdeles i:

- Private pensionsordninger
- Firmapensionsordninger
- Pensionister

Positivt risikoresultat tildeles Nordea Liv & Pensions egenkapital. Såfremt der er tab vedrørende firmapensionsordninger, dækkes dette ligeligt mellem kollektivt bonuspotentiale og egenkapitalen. Selskabet har i 2015 valgt at lade

egenkapitalen dække en større andel af underskuddet, så kollektivt bonuspotentiale påvirkes mindre.

Omkostningsgrupper

Nordea Liv & Pension har inddelt kunderne i to omkostningsgrupper:

- Private pensionsordninger
- Firmapensionsordninger

Positivt omkostningsresultat tilskrives Nordea Liv & Pensions egenkapital og tab dækkes af egenkapitalen.

Kontorenten

Nordea Liv & Pension har en dynamisk kontorentepolitik, hvor der er sammenhæng mellem kontorenten og investeringsafkastet på de finansielle markeder. Kontorenten har i hele 2015 været 2,0 % i alle rentegrupper.

Lovgivning

Lønsumsafgiften er øget til 12,2 % i 2015 og vil fortsat øges pr. år, indtil den er fuldt implementeret i 2021 med en sats på 15,3 %.

Den tidligere regering nedsatte en pensionskommission med sagkyndige eksperter og med Professor Torben M. Andersen som formand. Ifølge kommissoriet er der i de seneste årtier sket store strukturelle ændringer af det danske pensionssystem. Det gælder særligt udbredelsen af arbejdsmarkedspensionsordningerne i 1990'erne, tilbagetrækningsreformer samt ændringer af regler for offentlige tillægsydelse og vilkår for privat opsparing inden for og uden for pensionssektoren.

Pensionskommissionen fik derfor til opgave, at de over de kommende to år skulle se nærmere på det danske pensionssystem med folkepension og arbejdsmarkedspensioner og komme med anbefalinger.

Det er således vurderingen, at det arbejde, der nu udestår med den beskrivende rapport kan varetages af de relevante ministerier på det grundlag, der er lagt med kommissionens arbejde.

Det fremgår af regeringsgrundlaget, at regeringen i foråret 2016 vil gennemføre en pensionsreform, hvis hovedsigte er, at restgruppen af personer uden egen opsparing til alderdommen reduceres markant.

Regnskabsberetning

Hovedaktiviteter

Nordea Liv & Pension driver livs- og pensionsforsikringsvirksomhed og anden virksomhed, der er forenelig med lov om finansiel virksomhed.

Nordea Liv & Pension er 100 % ejet af Nordea Life Holding AB, Stockholm, og indgår på denne baggrund i Nordea Bank AB koncernen.

Usikkerhed om indregning og måling

Ved udarbejdelse af årsrapporten er der af ledelsen foretaget en række vurderinger og skøn vedrørende fremtidige forhold, der har indflydelse på værdierne af aktiverne og forpligtelserne. De områder, hvor skøn og vurderinger har den væsentligste effekt på årsrapporten, er hensættelser til forsikringskontrakter samt værdiansættelse af derivater og unoterede alternative investeringer på illikvide markeder.

Ændrede vilkår for præmiefritagelse og invaliderenter i markedsrente

Fra 1. januar 2015 er risikopræmierne i tilknytning til opsparing under markedsrente flyttet til gennemsnitsrente. Ændringen ensretter således selskabets risikodækninger tilknyttet pensionsopsparing til alle at være omfattet af forsikringsklasse I. Ændringen er et led i selskabets ensretning af produkter og overgang til nyt forsikringssystem. Den aktuelle invalidehensættelse som blev flyttet til gennemsnitsrente pr. 1. januar 2015 udgjorde 325 mio.kr.

Væsentlige ændringer i parametre til opgørelsen af de forsikringsmæssige hensættelser

Dødelighedsanalyse

Nordea Liv & Pension gennemfører årligt en dødelighedsanalyse i overensstemmelse med Finanstilsynets benchmark-model. Denne analyse

er gennemført og har medført en styrkelse af hensættelserne med ca. 100 mio.kr. ultimo 2015.

Genkøbs- og fripoliceparametre

Den årlige analyse af genkøbs- og fripoliceadfærd er gennemført ud fra de antal genkøb og omtægning til fripolice, der historisk er set i bestanden. Dette har medført en reduktion af hensættelserne med ca. 195 mio.kr. ultimo 2015.

Pristillæg – Risikomargen

Pristillægget er opgjort ud fra en 'cost of capital'-metode som er defineret i solvensopgørelsens risikomargen. Risikomargen udgør 422 mio.kr. ultimo 2015 og kan dækkes på policeniveau af individuelt bonuspotentiale.

Udvikling i økonomiske forhold

Årets resultat

Resultatet for 2015 blev et overskud efter skat på 420 mio.kr., hvilket er på niveau med det forventede. Resultatet for 2014 udgjorde 839 mio.kr.

Realiseret resultat

Årets realiserede resultat til fordeling efter lov om finansiel virksomhed udgjorde 927 mio.kr., som er fordelt med 268 mio.kr. til egenkapitalen og 659 mio.kr. til hensættelserne.

Skyggekonto udgør 447 mio.kr. pr. ultimo 2015.

Selskabets overskudspolitik

Selskabets overskudspolitik er – i overensstemmelse med kontributionsbekendtgørelsen og vejledning om markedsdisciplin – anmeldt til Finanstilsynet. Årets resultat før skat består af investeringsafkastet af de til egenkapitalen allokerede aktiver, resultat af syge- og ulykkesforsikring, resultat af Liv III, resultat af Forenede Gruppeliv, markedsrente, resultat af aktiviteter i Polen, Livrente+ Invest samt en risikoforrentning fra rentegrupperne, en andel af risikoresultatet samt omkostningsresultatet.

Overskudsdisponering

Bestyrelsen foreslår, at der af årets overskud på 420 mio.kr. overføres 420 mio.kr. til ”overført overskud” under egenkapitalen.

Præmier

Bruttopræmieindtægten for gennemsnitsrente-produkter udgjorde i 2015 4,0 mia.kr., svarende til et fald på 8 % i forhold til 2014.

Bruttopræmieindtægten for markedsrenteprodukter for 2015 udgjorde 9,3 mia.kr., svarende til en stigning på 17,4 % i forhold til 2014.

De samlede bruttopræmieindtægter for 2015 udgjorde 13,3 mia.kr., svarende til en stigning på 8,5 % i forhold til 2014.

Der har været fald i de løbende præmier på 3,6 %, mens indskud er steget med 31 %.

Forsikringsydelse

Udbetalte forsikringsydelse for 2015 udgjorde brutto 13,4 mia.kr. svarende til et fald på 14,8 % i forhold til 2014. Den primære årsag til faldet skyldes de høje afgiftsberigtigelser i 2014.

Forsikringsmæssige driftsomkostninger

Omkostningsprocent af præmier udgør 4,7 % mod 5,3 % i 2014.

Forsikringsteknisk resultat af livsforsikring

Forsikringsteknisk resultat for 2015 blev 518 mio.kr. efter overførsel af 459 mio.kr. fra kollektivt bonuspotentiale. For 2014 blev det forsikringstekniske resultat 1 mia.kr. efter overførsel af 4,8 mia.kr. til kollektivt bonuspotentiale.

Syge- og ulykkesforsikring

Erstatningsprocenten er faldet til 96 % i 2015 mod 120 % i 2014. Afløbsresultat er faldet til -50 mio.kr. fra -70 mio.kr. i 2014. Udviklingen skyldes primært en stigning i reaktiveringer i forhold til det forventede.

Omkostningsprocenten udgør 18 % i 2015 og ligger på samme niveau som i 2014.

Ny regnskabsbekendtgørelse pr. 1. juli 2016

Regnskabsbekendtgørelsen træder i kraft pr. 1. juli 2016, og finder første gang anvendelse på udarbejdelse og aflæggelse af års- og delårsrapporter, der vedrører regnskabsperioder, der begynder 1. januar 2016.

Indførelse af Fortjenstmargen (FM) vil forventeligt ikke belaste egenkapitalen, da FM kan dækkes af tilstrækkelige bonuspotentialer. Risikomargen, der erstatter det tidligere risikotillæg, er implementeret pr. 31. december 2015.

Investeringsvirksomhed

Nordea Liv & Pensions investeringsaktiver er opdelt i porteføljer knyttet til det traditionelle gennemsnitsrenteprodukt, markedsrenteprodukterne (herunder Vækstpension og Link Pension) samt syge- og ulykkesforsikring og egenkapital.

Investeringsafkastet før pensionsafkastskat for samtlige porteføljer under ét blev på 5,2 mia.kr. i 2015 svarende til 3,5 %.

Finansielle markeder

Udviklingen på de finansielle markeder i 2015 afspejlede i høj grad en realøkonomisk udvikling, der var meget forskellig på de to sider af Atlanten. Mens der var tale om en mere vedvarende fremgang i USA, var væksten i Europa kun svag og mere skrøbelig. I USA viste der sig derfor i årets løb et gradvist stigende behov for en stramning af den gennem flere år meget lempelige pengepolitik og i december kom den længe ventede første renteforhøjelse. I Europa lempede centralbanken (ECB) derimod ad flere omgange pengepolitikken for at understøtte den økonomiske aktivitet og løfte den meget lave inflation. Dette resulterede i fortsat lave renteniveauer og svage obligationsafkast.

I andre dele af verden, herunder Kina, viste økonomierne også svaghestegn, hvilket var medvirkende til, at aktiemarkederne efter en stigning frem til sommeren faldt kraftigt i august. Herefter steg de dog noget igen, så verdensindekset for året

under ét viste en stigning (målt i lokal valuta) på 2,1 %.

Pension med gennemsnitsrente

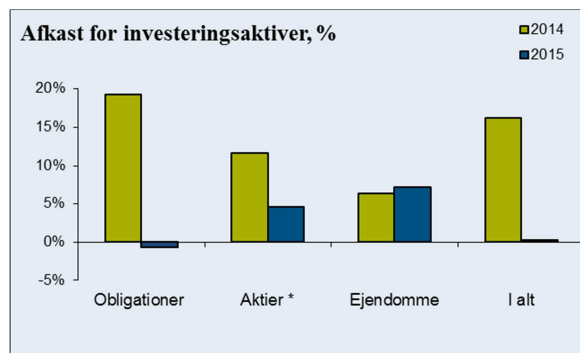
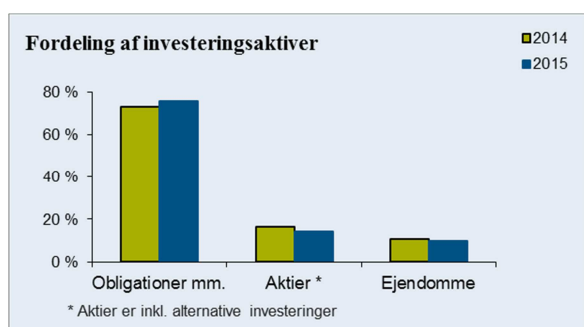
Investeringsaktivernes sammensætning ultimo 2015 og afkastene for disse i 2015 er vist i figurene nedenfor.

Noterede aktier, unoterede aktier samt andre alternative investeringer udgjorde tilsammen 14,4 % af porteføljen, hvilket var et mindre fald i forhold til 2014. Afkastet for denne klasse af investeringsaktiver under ét blev 4,6 %.

Der var et beskedent fald i ejendommenes andel af porteføljen til 9,8 %. Afkastet for ejendomsporteføljen blev 7,1 %. Værdien af denne portefølje er påvirket af dens sammensætning og udlejningsmulighederne. Den gennemsnitlige udlejningsprocent, beregnet på grundlag af antal kvadratmeter, udgjorde ved årets udgang 89 % mod 88 % et år tidligere.

Obligationer udgjorde med 75,8 % langt den største andel af investeringsaktiverne. Dermed var afkastet på -0,7 % for obligationsporteføljen inkl. rentederivater meget væsentligt for, at det samlede afkast i Pension med gennemsnitsrente kun blev på 0,2 %.

Valutakursændringer påvirkede kun i meget beskedent omfang afkastene, da porteføljerne i det store hele har været afdækkede.

For at sikre kundernes langsigtede afkast foretager Nordea Liv & Pension til stadighed på baggrund af forventningerne til de finansielle markeder tilpasninger af porteføljen og særligt af de mere risikofyldte aktiver.

Pension med gennemsnitsrente er opdelt i fem rentegrupper, der har en noget forskellig aktivsammensætning, hvilket primært skyldes et forskelligt behov for afdækning af renterisikoen. De høje rentegrupper har det største behov og derfor den største andel af obligationer og andre rentefølsomme aktiver.

Afkast for Pension med gennemsnitsrente, 2015, %

Rentegruppe	0	1	2	3	4
Afkast	0,2	0,3	0,3	0,1	0,2

Markedsrenteprodukterne generelt

Opsparingen i markedsrenteprodukterne bliver forrentet på basis af afkastet af de produkter og fonde, som den enkelte kunde vælger. Hvis kunden vælger en af de sammensatte fonde, sker forrentningen på basis af afkastet fra porteføljer, som sammensættes af Nordea Liv & Pension.

Vækstpension og Index

Vækstpension er et såkaldt livscyklusprodukt, der tilbydes med tre risikoprofiler (lav, mellem og høj) og en profil med garanti. De har alle en høj andel af aktier og andre risikoaktiver, der derfor har stor betydning for det samlede afkast. Kunder med mellem risiko og mere end 15 år til pension fik et afkast på 5,8 %. Generelt blev det højeste afkast opnået af kunder med mange år til pension og/eller en høj risiko. Tilsvarende forskelle i afkastet opnåede kunderne i det indeksforvaltede

livscyklusprodukt, Index, der ikke benytter valuta-afdækning.

Afkast for Vækstpension og Index, mellem risiko, 2015, %			
År til pension	5 år	10 år	>15 år
Vækstpension	3,9	5,4	5,8
Index	4,6	6,5	7,0

Link Pension

Kunderne kan – ud over individuelt valg af investeringssammensætning – vælge mellem i alt ti sammensatte fonde med forskellige risikoprofiler og forvaltningsformer. De sammensættes af Nordea Liv & Pension. I modsætning til livscyklusprodukterne er det i Link Pension overladt til kunden selv at foretage ønskede ændringer af risikoniveauet. De enkelte fonde i Link Pensions fondsudbud er beskrevet på

<http://www.nordealivogpension.dk/Investering/Fonde+og+afkast/Link+Pension/988142.html>

Både Link Pension Aktiv og Link Pension Index tilbyder fire risikoprofiler (lav, mellem, høj og aktier). Herudover tilbyder Link Pension Aktiv to profiler med garanti. Afkastene i 2015 for de otte ugaranterede fonde fremgår af tabellen nedenfor.

Afkast for Link Pension Aktiv og Link Pension Index, 2015, %				
Risikoprofil	Lav	Mellem	Høj	Aktiv
Link Pension Aktiv	1,4	3,8	5,8	7,5
Link Pension Index	2,0	4,7	7,7	10,2

Investeringspolitikken og dens mål

Nordea Liv & Pensions investeringspolitik har den målsætning at sikre størst muligt afkast på lang sigt under hensyntagen til risiko, skat og lovgivning m.m. Herudover er det et krav, at der investeres på etisk forsvarlig vis.

Risikospredning på forskellige investeringsaktiver tillægges afgørende betydning for det samlede afkast og for risikoen på lang sigt. Risici kontrolleres nøje under hensyntagen til pensionsforpligtelserne og de frie reserver.

Fra markedsafkast til kontorente

Fra markedsafkast til kontorente, %		
	2015	2014
Årets investeringsafkast (kundemidler), brutto	0,2	15,6
Omkostninger i fm. investeringsvirksomhed 1)	-0,2	-0,2
Årets investeringsafkast (kundemidler)	0,0	15,4
Ændring i værdi af forsikringsforpligtelser	1,7	-5,9
	1,8	9,5
Overførsel til/fra kollektivt bonuspotentiale	0,4	-4,8
Driftsrisikoforrentning for året	-0,7	-0,7
Driftsrisikoforrentning overført fra skyggekonto	0,3	-0,2
Omkostnings- og risikoresultat	-0,2	0,0
Regulering pga. forskel i nævner 2)	0,4	-1,8
Kontorente (før skat)	2,0	2,0

1) Omfatter omkostninger forbundet med forvaltningen af kundernes andel af investeringsaktiverne, samt kurtage, provisioner og øvrige transaktionsomkostninger.
Investeringsomkostningerne vedrører kun kundemidlernes andel af investeringsaktiverne.

2) Reguleringen opstår, fordi kontorenten er opgjort i % af kundernes opsparing, mens årets investeringsafkast mv. er opgjort på grundlag af markedsværdien af nettoaktiverne.

Størrelserne i oversigten ovenfor indgår i opgørelsen af selskabets bonusreserve. Oversigten viser, at ændringen i værdien af forsikringsforpligtelserne som følge af en ændring i renteniveauet har størst betydning for opgørelse af bonusreserven.

Begivenheder efter balancedagen

Fra balancedagen og frem til underskrivelsen af årsrapporten er der ikke indtrådt forhold af væsentlig betydning, som forrykker vurderingen af selskabets finansielle stilling.

Fremtiden

Det forventes, at resultatet efter skat for 2016 er på niveau med resultatet efter skat for 2015.

Risikostyring

Nordea Liv & Pension gik ind i 2015 med en forventning om, at der fortsat var potentiale for kursstigninger i aktiemarkedet dog med en del udsving. På samme måde var forventningen til rentemarkederne, at den lange rente ville nærme sig en bund, og næppe stige markant over året.

Disse forventninger er i store træk blevet indfriet i året. I første del af året faldt renterne til rekordlave niveauer for siden at stige over sommeren til et niveau, der ligger tæt på niveauet primo året. De internationale aktiemarkeder oplevede stigninger til midt i foråret, og faldt efterfølgende over sommeren for siden at rette sig til et niveau tæt på niveauet primo året. Undtagelsen er danske aktier, som har haft en stigende tendens i store dele af året.

Disse udsving på de finansielle markeder har selskabet håndteret ved løbende omlægninger og tilpasning af afdækninger, hvorfor bonusgraden har fortsat sin stigende tendens fra 2014 også ind i 2015. Den stigende bonusgrad medvirker til at forbedre selskabets økonomiske situation.

Solvens II

Selskabet har i 2015 haft stort fokus på implementering af Solvens II, som trådte i kraft den 1. januar 2016. Den væsentligste fælles-europæiske lovgivning faldt på plads i 2014, og i 2015 er de resterende guidelines og tekniske standarder udstedt, ligesom Finanstilsynet har implementeret Solvens II i den danske lovgivning med opdatering af lov om finansiel virksomhed samt udstedelse af supplerende bekendtgørelser. Flere af bekendtgørelserne har været lang tid undervejs og er først udstedt i deres endelige form tæt på 1. januar 2016. Dette har vanskeliggjort efterlevelsen.

Ved indgangen til 2016 er Nordea Liv & Pension klar til Solvens II.

Hensigten med Solvens II er, at:

- Give forsikringstagerne betryggende beskyttelse
- Give forsikringsselskaberne ensartede solvensregler
- Øge europæiske forsikringsselskabers konkurrenceevne internationalt
- Understøtte stabilitet på de finansielle markeder

Solvens II bygger på tre søjler:

- Søjle I vedrører opgørelse af kapitalkravet
- Søjle II vedrører tilsynspligten og governance

- Søjle III vedrører oplysningspligten til myndigheder og kunder

Nordea Liv & Pension har implementeret markedets mest ambitiøse kapitalberegningsmodel, som er baseret på en avanceret fremregningsmodel. Nordea Liv & Pension har fokus på løsninger, der er state-of-the-art, og som medvirker til at skabe sikkerhed for kundernes opsparring – selv i situationer med store udsving på de finansielle markeder.

Nordea Liv & Pension opfylder også funktionskravene i Søjle II. Fire funktioner skal være etableret og integreret i selskabets drift: Aktuarfunktion, Risk Management-funktion, Compliance samt Internal Audit. De er medvirkende til at understøtte en korrekt regelefterlevelse og sikkerhed for de opsparede midler.

Søjle II dækker også over etablering af et risikostyringssystem, som danner udgangspunkt for selskabets solvens- og risikovurdering. Nordea Liv & Pension har etableret en proces, som er forankret i selskabets bestyrelse, og som medvirker til at risiciene styres og håndteres korrekt. Det gør selskabet i stand til at reagere hurtigt og effektivt i situationer, hvor der måtte være behov for det.

Nordea Liv & Pensions risikostyringssystem er forankret på tværs af selskabet og sikrer, at væsentlige risiko- og kapitalprocesser er effektive, konsistente og sammenhængende. Disse omfatter alle aktiviteter forbundet med at identificere, måle, overvåge, styre og rapportere om risiciene og deres konsekvenser for selskabets kapitalbehov. Det interne kontrolsystem er en del af risikostyringssystemet og består af en række processer, som skal sikre, at de nødvendige kontroller med virksomhedens opgaver eksisterer og vedligeholdes, samt at kontrollerne udføres, at der rapporteres om resultaterne heraf, og at der træffes de nødvendige beslutninger på baggrund af disse rapporter.

Der er i Nordea Liv & Pension implementeret løsninger til Søjle III til sikring af den mest

effektive håndtering af rapportering til kunder og offentlige myndigheder samt håndteringen af de mange data, der skal indrapporteres til offentlige myndigheder.

Digitale løsninger, også på dette område, er højt prioriteret i Nordea Liv & Pension for at reducere de manuelle processer og for at kunne bruge ressourcerne mest effektivt i forhold til at skabe værdi for kunderne.

Forberedelsen op til Solvens II-reglernes ikrafttræden har været tidskrævende og ressourcetung, men Nordea Liv & Pension hilser de nye regler velkommen, idet de vil sikre de europæiske pensionskunder endnu bedre og skabe yderligere tryghed omkring pensionsopsparingerne.

De væsentligste risici

I Nordea Liv & Pension kategoriseres de væsentligste risici i en række hovedkategorier:

- Finansielle risici
- Forsikringsmæssige risici
- Operationelle risici
- Forretningsmæssige risici

Disse kan igen opdeles i en række underkategorier.

De finansielle og forsikringsmæssige risici monitoreres og styres løbende, mens de operationelle- og forretningsmæssige risici monitoreres med en mindre hyppig frekvens. Nedenfor gennemgås de væsentligste risici og hvordan de håndteres.

Finansielle risici

De finansielle risici omfatter markedsrisici, kreditrisici og likviditetsrisici, som igen kan splittes op i en række underkategorier. Markedsrisici opdeles i renterisici, aktierisici, ejendomsrisici, spændrisici, valutarisici og koncentrationsrisici. Den væsentligste risiko er renterisikoen. Når markedsparametrene er lavere end tegningsgrundlagsparametrene, stiger hensættelserne. Renterisikoen afdækkes kontinuerligt ved hjælp af en

kombination af obligationer og afledte finansielle instrumenter for at beskytte bonuspotentialerne.

Aktierisikoen opstår som følge af investeringen i noterede aktier og alternative investeringer. Det har altid i arbejdet med sammensætningen af porteføljerne indgået som et væsentligt element at styre koncentrationsrisici. Den aktuelle sammensætning af porteføljerne er derfor karakteriseret ved en meget høj grad af spredning, som medvirker til at reducere risiciene.

Vedrørende investeringer i kreditinstrumenter har bestyrelsen fastsat grænser for den samlede eksponering inkl. kreditderivater, samt for omfanget af de samlede engagementer med enkelte modparter. Disse grænser er fastlagt med henblik på at begrænse risikoen for NLP's tab, hvis modparterne ikke skulle være i stand til at opfylde deres forpligtelser. I tillæg er indgået collateral-aftaler. Risiciene overvåges i selskabets solvensmodel.

Der investeres kun i alternative investeringer via fondsstrukturer og kun i fonde med et investeringsmandat, som sikrer et større antal underliggende enkeltaktiver og en bred risikospredning i fonden. Den brede risikospredning i de enkelte fonde kombineret med en stor spredning på porteføljeniveau på tværs af forvaltere, typen af underliggende investeringer, geografi, investeringsår m.m. sikrer tilsammen en betydelig risikospredning i porteføljen af alternative investeringer.

Porteføljen af ejendomsinvesteringer består i overvejende grad af direkte ejede ejendomme beliggende i Danmark. Derved opnås en eksponering mod dansk økonomi, herunder inflationsudviklingen, hvilket bidrager til at sikre den reale værdi af opsparingen målt i danske kroner.

Styringen af markedsrisikoen udmøntes i virksomhedens Investerings- og ALM-politik. Bestyrelsen har udstukket en række bemyndigelser til direktionen, som er specificeret i retningslinjerne. I politik- og retningslinjer er der

fastlagt lines og limits, benchmarks samt strategisk aktiv allokering. Formålet med ALM-politikken er at styre samspillet mellem aktiver og passiver og herigennem søge at begrænse tab forbundet med markedsrisici under hensyntagen til solvens og buffere, optimering af afkast og regulatoriske krav.

Primo 2016 sker der en ændring af det overordnede princip for forsikringselskabers forvaltning af aktiver, idet de hidtidige placering- og spredningsregler udgår og erstattes af prudent person-princippet fra Solvens II-direktivets artikel 132. Formålet med prudent person-princippet er at sikre, at investeringsstrategien for hvert enkelt produkt afspejler de ydelser, som kunderne er stillet i udsigt. Samtidig skal aktiverne investeres, så de passer til arten og varigheden af forpligtelserne, som varierer fra produkt til produkt, og dermed tjener kundernes interesser bedst muligt. Herudover er det et krav, at der alene investeres i aktiver med risici, som selskabet kan identificere, måle, overvåge, forvalte, kontrollere og rapportere om.

Nordea Liv & Pension har længe fulgt langt hovedparten af de grundlæggende idéer, der danner baggrund for prudent person-princippet. Der har i forskellige dele af investeringsprocessen været taget hensyn til alle ovennævnte forhold. Der er dog nu, som følge af den formalisering af visse krav, der er sket på baggrund af den formelle indførelse af princippet, på flere områder sket forskellige tilpasninger og ændringer, som under ét bedst kan betegnes som 'opstramninger', hvoraf øget fokus på operationelle forhold ved nye investeringer, bedre beskrivelser af en række governance-processer, likviditetsscoreing samt mere fokus på kundekommunikation om produkterne, kan fremhæves.

Der rapporteres løbende om udnyttelsen af rammerne i en markedsrisikorapport. Rapporten tilgår såvel den danske ledelse som gruppeledelsen. Den finansielle risikorapportering revurderes løbende i forhold til aktuelle risici, følsomheder, m.v.

Forsikringsmæssige risici

De forsikringsmæssige risici omfatter risiciene vedrørende levetid, dødelighed, invaliditet, forsikringsoptionsrisici, omkostninger, genoptagelsesrisici samt katastroferisici. De væsentligste risici er levetidsrisikoen, invalide-risikoen og forsikringsoptionsrisikoen.

Nordea Liv & Pensions opgørelse af livsforsikringshensættelserne blev tilpasset allerede i 2014 og sker under hensyntagen til genkøbs- og fripolicesandsynligheder. Fra 2016 sker det samme for såvidt angår Markedsrente-produkterne. Fra 2016 sker der endvidere en indregning af fortjenstmargen på de forskellige produkter, som dækker over værdien af de fremtidige indtægtsstrømme, der under Solvens II indgår som en del af egenkapitalen, der kan anvendes til dækning af solvenskapitalkravet.

Nordea Liv & Pension følger løbende udviklingen i samfundet for at sikre, at det gældende tegningsgrundlag er betryggende. Der hensættes i henhold til Finanstilsynets levetidsbenchmark, hvilket reducerer risikoen for systematiske risici.

Bestyrelsen har i 2015 truffet beslutning om, at ansøge Finanstilsynet om anvendelse af en partiel intern model i beregningen af levetidsstødet i solvenskravs-beregningen. Finanstilsynet har i oktober 2015 godkendt ansøgningen.

Med hensyn til invaliditetsrisikoen er der fokus på aktiv skadesbehandling, hvilket er med til at reducere den tid, der går, indtil den skadeslidte er tilbage på arbejdsmarkedet.

Nordea Liv & Pension har en acceptpolitik. Det er selskabets overordnede mål at skabe en sund og solid forsikringsforretning. Et vigtigt element er i denne forbindelse en vurdering af risikoprofilen. I risikobetragtningerne indgår en stillingstagen til produktprogrammer og produkter, forsikringsbetingelser, reassurance, store risici m.v. Hertil kommer i forbindelse med tegningen, en subjektiv vurdering af den enkelte kundes risikoforhold. Generelt gælder, at den risiko, der forsikres, skal

være af normal karakter for det pågældende forsikringsområde.

Selskabets politik for genforsikringsaftaler sikrer, at selskabet har en øvre begrænsning af risikoen på maks. 10 mio.kr. pr. forsikringsbegivenhed. For at reducere katastroferisiciene indgår tillige en katastrofedækning i Nordea Liv & Pensions genforsikringsprogram.

Operationelle risici

Operationelle risici er risikoen for økonomiske tab som følge af u hensigtsmæssige eller mangelfulde, interne procedurer, menneskelige eller systemmæssige fejl eller som følge af eksterne begivenheder inklusiv juridiske risici.

Ansvarsfordelingen mellem bestyrelsen og direktionen er fastlagt i forretningsordenen. Bestyrelsen har udfærdiget skriftlige retningslinjer for virksomhedens væsentligste aktivitetsområder, hvor arbejdsfordelingen mellem bestyrelse og direktion er fastlagt. Direktionen har ansvaret for kontrolmiljøet og at sikre overholdelse af de af bestyrelsen vedtagne retningslinjer ved udfærdigelse af forretningsgange samt instrukser.

Der er i 2015 sket en organisationstilpasning, således at selskabets Compliance Officer nu refererer direkte til direktionen, mens selskabets Operational Risk Manager refererer til Chief Risk Officer (CRO). Compliance Officer og Operational Risk Manager støtter op om og assisterer direktionen i at sikre, at der er et effektivt kontrolmiljø vedrørende operationelle risici, herunder compliancemæssige risici. En gang årligt foretages der en identifikation af selskabets væsentligste operationelle risici. Endvidere gennemføres en årlig Internal Control Assessment, hvor der evalueres på efterlevelsen af retningslinjerne.

Selskabets projektmodel sikrer, at der forud for opstart af projekter foretages en Quality and Risk Analysis (QRA), som har til formål at afdække og håndtere de risici, som dels opstår i selve

projekterne, dels den pågældende forandring/udvikling, projekterne medfører.

Forretningsmæssige risici

Forretningsmæssige risici, herunder de strategiske risici, dækker over risici i relation til den forretningsmæssige usikkerhed som følge af markedsudvikling, kundefærd, teknologisk udvikling såvel som de økonomiske konsekvenser af omdømmemæssige forhold.

Blandt de forretningsmæssige risici indgår de øvrige risici i relation til selskabets forretningsmodel. Nordea Liv & Pension er i gang med at udskifte sit it-kernesystem. Samtidig med at det nye kernesystem implementeres, revideres processerne, som i højere grad end tidligere vil være standardiserede og automatiserede.

I samme forbindelse migreres kunderne fra de gamle systemer til det nye system, og randsystemerne opdateres. Fokus er på digitalisering og simplificering. De centrale projektrisici i den forbindelse håndteres løbende i projektet. Med implementeringen af de nye systemer opstår der risici i forbindelse med den forandringsproces der sker i takt med, at det nye it-system tages i anvendelse, ligesom medarbejderne skal vænne sig til andre processer og nye krav.

Solvens II-positionen

Nordea Liv & Pension har løbende overvåget udviklingen i Solvens II-positionen frem mod 1. januar 2016, og de risici der er forbundet hermed. Der er i Nordea Life Group-regi arbejdet på udviklingen af en ambitiøs kapital model, herunder udviklingen af et Solvens II-datawarehouse. Et af risikoområderne har knyttet sig til selskabets ansøgning om anvendelse af en volatilitetsjustering af den risikofrie rentekurve til opgørelse af markedsværdien på forpligtelserne. Finanstilsynet har primo december 2015 godkendt selskabets ansøgning hvorved denne risiko er elimineret.

Den 30. september 2015 vedtog EU-Kommissionen en række ændringer til Solvens II-

forordningen, som en del af initiativerne i forbindelse med kapitalmarkedsunionen. De væsentligste ændringer vedrører kvalificerede infrastrukturinvesteringer, der nu er en særskilt kategori under Solvens II med en lavere risiko-kalibrering, ligesom der introduceres en overgangsordning i kapitalkravsberegningen for unoterede aktier på samme måde som for noterede aktier. EU-Parlamentets endelige godkendelse af initiativerne afventes.

Det individuelle solvensbehov udgør 5,3 mia.kr. kr. pr. 31. december 2015. Solvens II-positionen ligger på samme niveau og selskabet er derfor inden for den af bestyrelsen fastlagte ramme. Solvensgraden udgør 163 %, hvilket opfylder kravene til det af Finanstilsynet opstillede Solvens II-trafiklyskrav vedrørende solvensgraden på 125 %.

Overvågning

I Nordea Liv & Pension følges solvens- og kapitalsituationen samt P/L risiko og de finansielle buffere ugentligt i en risikorapport, som yderligere indeholder stressede scenarier af opgørelserne. Rapporten tilgår såvel den danske som den nordiske ledelse. Desuden får den danske ledelse to gange ugentligt en opgørelse af ALM-situationen.

Nordea Liv & Pension har gennem hele 2015 været i grønt lys i forhold til Finanstilsynets risiko-scenarie.

Selskabsledelse mv.

Bestyrelsen

Den 18. marts 2015 er Frans Boch udtrådt af bestyrelsen. Samme dato er Peter Gæmelke indtrådt i bestyrelsen. Den 24. april 2015 er Hans Henrik Klestrup udtrådt af bestyrelsen. Samme dato er Randi Johanne Alnæs Marajamaa indtrådt i bestyrelsen. Den 12. januar 2016 er Snorre Storset udtrådt af bestyrelsen. Samme dato er Nils Magnus Bolmstrand indtrådt i bestyrelsen.

Bestyrelsens sammensætning fremgår af efterfølgende side.

Direktionen

Direktionen består af administrerende direktør Steen Michael Erichsen og direktør Lene Østerberg.

Bestyrelsens rolle

Bestyrelsen skal sørge for en forsvarlig organisering af virksomheden og i den forbindelse påse, at denne er håndteret betryggende.

Til sikring heraf har bestyrelsen udstedt en række politikker og retningslinjer samt instrukser til direktionen om, hvilke dispositioner direktionen kan træffe uden godkendelse fra bestyrelsen.

Ledelsens rolle

Direktionen varetager den daglige ledelse af virksomheden. Direktionen rapporterer løbende til bestyrelsen om den daglige udmøntning af bestyrelsens politikker og retningslinjer og sikrer, at bestyrelsen er informeret om væsentlige forhold i virksomheden af betydning for bestyrelsens kontrol med overholdelsen af lovgivning samt interne politikker og retningslinjer.

Ansvarshavende aktuar

Charlotte Markussen.

Revisionsudvalg

Nedsættelse af revisionsudvalg

Bestyrelsen for Nordea Liv & Pension har nedsat et revisionsudvalg i henhold til bekendtgørelse om revisionsudvalg i finansielle virksomheder.

Ifølge bekendtgørelsen skal medlemmer af revisionsudvalget være medlemmer af bestyrelsen, og mindst ét af medlemmerne skal være uafhængig af Nordea Liv & Pension og have kvalifikationer inden for regnskabsvæsen eller revision.

Medlemmer af udvalget

Revisionsudvalget består af Bent Tjørnemark (formand) og Peter Thomsen. Bestyrelsen har udpeget Bent Tjørnemark, der er uddannet statsautoriseret revisor, som det uafhængige medlem med kvalifikationer inden for regnskab og revision. Medlemmerne af revisionsudvalget er udpeget for ét år ad gangen.

Antal møder der er afholdt i året

Der har været afholdt seks møder i 2015.

Hovedtræk for kommissoriet

Revisionsudvalgets ansvarsområder er fastlagt i et kommissorium, der er godkendt af bestyrelsen. Revisionsudvalgets primære rolle er at assistere bestyrelsen med at opfylde sit ansvar for at sikre en uafhængig og objektiv overvågning af Nordea Liv & Pensions regnskabsaflæggelsesproces og den lovpligtige revision af årsregnskabet.

Herudover skal revisionsudvalget overvåge effektiviteten af de interne kontrolsystemer og risikostyringssystemer og i den forbindelse overvåge den interne revisions effektivitet samt de eksterne revisors upartiskhed og uafhængighed.

Øvrige forhold

Administration

It-drift, dele af porteføljeforvaltningen, ejendomsadministration, personaleadministration og intern revision er varetaget inden for Nordeakoncernen. Nordea Liv & Pension varetager administrationen for moderselskabet Nordea Life Holding AB.

Lønpolitik

Nordea Liv & Pension har udarbejdet en lønpolitik, læs mere herom på:

[Aflønning Nordealivogpension.dk](http://Aflønning.Nordealivogpension.dk)

Selskabsoplysninger og ledelseshverv

Bestyrelse

CEO Nils Magnus Bolmstrand, formand
Selvstændig landmand og professionelt bestyrelsesmedlem Peter Gæmelke
Advokat Anders Hjulmand
Direktør Torben Laustsen
Deputy Head of Banking Randi Johanne Alnæs Marjamaa
Bent Tjørnemark
Head of Strategy, Support & Control Kerstin Helena Winlöf

Medarbejdervalgte:

Key Account Manager Bettina Biel-Courtney
Kunderådgiver Anne Marie Nielsen
Områdechef Peter Thomsen

Direktion

Steen Michael Erichsen, Adm. direktør
Lene Østerberg, direktør

Ansvarshavende aktuar

Charlotte Markussen

Revision

PricewaterhouseCoopers Statsautoriseret Revisionspartnerselskab

Adresse

Nordea Liv & Pension, livsforsikringselskab A/S
Klausdalsbrovej 615
2750 Ballerup

Telefon 70 33 99 99
Telefax 44 66 99 60
www.nordealivogpension.dk

Ledelseshverv

Bestyrelsen har godkendt følgende ledelseshverv for personer ansat af bestyrelsen:

Direktion:

Steen Michael Erichsen

<u>Hverv</u>	<u>Selskab</u>
Bestyrelsesnæstformand	Forsikringsakademiet A/S
Bestyrelsesmedlem	Forsikring & Pension, brancheorganisation
Bestyrelsesmedlem	Nordea Ejendomsinvestering A/S
Bestyrelsesmedlem	Svend Aage Sørensen A/S
Indehaver	Hobbyvirksomhed – skovdrift i Sverige

Lene Østerberg

<u>Hverv</u>	<u>Selskab</u>
Ingen	Ingen

Ansvarshavende aktuar:

Charlotte Markussen

<u>Hverv</u>	<u>Selskab</u>
Ingen	Ingen

Intern revision:

Jan-Kjetil Simonsen

<u>Hverv</u>	<u>Selskab</u>
Ingen	Ingen

Bestyrelsens ledelseshverv i andre erhvervsvirksomheder:

Nils Magnus Bolmstrand, formand

<u>Hverv</u>	<u>Selskab</u>
Adm. Direktør	Nordea Life Holding AB
Bestyrelsesformand	AS, Nordea Latvija atklatais pensiju fonds
Bestyrelsesformand	IPAS Nordea Pensions Latvia
Bestyrelsesformand	Livforsikringsselskapet Nordea Liv Norge AS
Bestyrelsesformand	Nordea Life Assurance Finland Ltd.
Bestyrelsesformand	Nordea Life Assurance Sweden AB
Bestyrelsesformand	Nordea Pensions Estonia AS
Bestyrelsesmedlem	Nordea 1, SICAV Luxembourg
Bestyrelsesmedlem	Nordea Investment Funds S.A. Luxembourg
Bestyrelsesmedlem	Nordea Multi Label, SICAV Luxembourg
Bestyrelsesmedlem	Nordea Funds Ltd., Finland

Peter Gæmelke

<u>Hverv</u>	
Bestyrelsesformand	Løvenholm fonden

Bestyrelsesformand	Danske Spil A/S
Bestyrelsesformand	NGF Nature Energy Biogas A/S
Bestyrelsesformand	Foreningen NLP
Bestyrelsesmedlem	DLR Kredit A/S
Bestyrelsesmedlem	Kirkbi A/S
Bestyrelsesmedlem	H.C. Petersen & Co.'s Eftf. A/S
Bestyrelsesmedlem	Gl. Estrup Herregårdsmuseum
Bestyrelsesmedlem	Tryghedsgruppen smba
Bestyrelsesmedlem	Askov Højskole
Bestyrelsesmedlem	Trigon Agri A/S

Anders Hjulmand

<u>Hverv</u>	<u>Selskab</u>
Direktør	Advokatfirma HjulmandKaptain Advokatpartnerselskab
Direktør	Advokatanpartsselskabet AHJ NR. 111
Direktør	ITD HjulmandKaptain Advokataktieselskab
Direktør	L'art ApS
Bestyrelsesformand	Aalborg Teater
Bestyrelsesformand	B&E Stål A/S
Bestyrelsesformand	Brdr. Schlie's Fiskeeksport A/S
Bestyrelsesformand	Conscious A/S
Bestyrelsesformand	Danish Label Coating A/S
Bestyrelsesformand	Friis & Moltke A/S
Bestyrelsesformand	Kunsten – Museum of Modern Art
Bestyrelsesformand	Lope Ejendomme A/S
Bestyrelsesformand	Lastvogn & Trailer Center, Nørresundby A/S
Bestyrelsesformand	NJ Holding Nordjylland A/S
Bestyrelsesformand	Nordjyske Jernbaner A/S
Bestyrelsesformand	Nordjyske Jernbaner Invest III A/S
Bestyrelsesformand	Palle Mørch A/S
Bestyrelsesformand	Pava Bilsyn A/S
Bestyrelsesformand	Pava Garanti A/S
Bestyrelsesformand	Pava Produkter A/S
Bestyrelsesformand	PSC A/S
Bestyrelsesformand	SNB II Komplementar ApS
Bestyrelsesformand	Utzon Center A/S
Bestyrelsesnæstformand	Sawo A/S
Bestyrelsesnæstformand	Utzon Fond – Utzon Foundation
Bestyrelsesnæstformand	Det Kgl. Teater
Bestyrelsesmedlem	Bygge- og Udviklingsfonden Aalborg Zoologiske Have
Bestyrelsesmedlem	Colosseum A/S
Bestyrelsesmedlem	CPS A/S
Bestyrelsesmedlem	HjulmandKaptain Advokatkomplementaraktieselskab
Bestyrelsesmedlem	Ejendomsselskabet HjulmandKaptain, Frederikshavn ApS
Bestyrelsesmedlem	Ejendomsselskabet HjulmandKaptain, Hjørring ApS
Bestyrelsesmedlem	Fuglevænget 8 ApS

Bestyrelsesmedlem	Gadus A/S
Bestyrelsesmedlem	Jørgen Clemmensen Holding A/S
Bestyrelsesmedlem	Foreningen NLP
Bestyrelsesmedlem	Nigra Fiskeeksport A/S
Bestyrelsesmedlem	PM Holding ApS
Bestyrelsesmedlem	Sawo Holding A/S
Bestyrelsesmedlem	Tip Top Fiskeindustri A/S
Bestyrelsesmedlem	Tryghedsgruppen smba

Torben Laustsen

<u>Hverv</u>	<u>Selskab</u>
Bestyrelsesformand	DanBolig A/S
Bestyrelsesformand	Finanssektorens Arbejdsgiverforening
Bestyrelsesformand	Ejendomsselskabet Vestre Stationsvej 7, Odense A/S
Bestyrelsesformand	Nordea Ejendomsforvaltning A/S
Bestyrelsesnæstformand	Fonden for entreprenørskab – Young Enterprise
Bestyrelsesmedlem	Bankernes Kontantservice A/S
Bestyrelsesmedlem	Karl Pedersens og Hustrus Industrifond
Bestyrelsesmedlem	Nordea Bank Danmarks Fond for unge, der ønsker at starte egen virksomhed på Sjælland
Bestyrelsesmedlem	Swipp ApS
Bestyrelsesmedlem	SWIPP Holding ApS

Kerstin Helena Winlöf

<u>Hverv</u>	<u>Selskab</u>
Bestyrelsesnæstformand	Nordea Bank SA

Randi Johanne Alnæs Marjamaa

<u>Hverv</u>	<u>Selskab</u>
Ingen	Ingen

Bent Tjørnemark

<u>Hverv</u>	<u>Selskab</u>
Ingen	Ingen

Ledelsespåtegning

Bestyrelse og direktion har dags dato behandlet og godkendt årsrapporten.

Årsrapporten er aflagt efter lov om finansiel virksomhed.

Årsregnskabet giver et retvisende billede af selskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2015 samt af resultatet af selskabets aktiviteter for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2015.

Ledelsesberetningen indeholder en retvisende redegørelse for udviklingen i virksomhedens aktiviteter og økonomiske forhold samt en beskrivelse af de væsentligste risici og usikkerhedsfaktorer, som virksomheden kan påvirkes af.

Årsrapporten indstilles til generalforsamlingens godkendelse.

København, den 8. februar 2016

Direktion

Steen Michael Erichsen

Lene Østerberg

/Gitte Minet Aggerholm

Bestyrelse

Nils Magnus Bolmstrand
formand

Peter Gæmelke

Anders Hjulmand

Torben Lausten

Randi Johanne Alnæs Marjamaa

Bent Tjørnemark

Kerstin Helena Winlöf

Bettina Biel-Courtney

Anne Marie Nielsen

Peter Thomsen

Årsrapporten for 2015 godkendtes på den ordinære generalforsamling, afholdt den 25. april 2016.

Dirigent:

Den uafhængige revisors erklæringer

Til kapitalejerne i Nordea Liv & Pension, livsforsikringselskab A/S

Påtegning på årsregnskabet

Vi har revideret årsregnskabet for Nordea Liv & Pension, livsforsikringselskab A/S for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2015. Årsregnskabet omfatter resultatopgørelse, anden totalindkomst, balance, egenkapitalopgørelse og noter. Årsregnskabet udarbejdes efter lov om finansiel virksomhed.

Ledelsens ansvar for årsregnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med lov om finansiel virksomhed. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser nødvendig for at udarbejde et årsregnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Revisors ansvar

Vores ansvar er at udtrykke en konklusion om årsregnskabet på grundlag af vores revision. Vi har udført revisionen i overensstemmelse med internationale standarder om revision og yderligere krav ifølge dansk revisorlovgivning. Dette kræver, at vi overholder etiske krav samt planlægger og udfører revisionen for at opnå høj grad af sikkerhed for, om årsregnskabet er uden væsentlig fejlinformation.

En revision omfatter udførelse af revisionshandlinger for at opnå revisionsbevis for beløb og oplysninger i årsregnskabet. De valgte revisionshandlinger afhænger af revisors vurdering, herunder vurderingen af risici for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl. Ved risikovurderingen overvejer revisor intern kontrol, der er relevant for selskabets udarbejdelse af et årsregnskab, der giver et retvisende billede. Formålet hermed er at udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke at udtrykke en konklusion om effektiviteten af selskabets interne kontrol. En revision omfatter endvidere vurdering af, om ledelsens valg af regnskabspraksis er passende, om ledelsens regnskabsmæssige skøn er rimelige samt den samlede præsentation af årsregnskabet.

Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Revisionen har ikke givet anledning til forbehold.

Konklusion

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af selskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2015 samt af resultatet af selskabets aktiviteter for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2015 i overensstemmelse med lov om finansiel virksomhed.

Udtalelse om ledelsesberetningen

Vi har i henhold til lov om finansiel virksomhed gennemlæst ledelsesberetningen. Vi har ikke foretaget yderligere handlinger i tillæg til den udførte revision af årsregnskabet. Det er på denne baggrund vores opfattelse, at oplysningerne i ledelsesberetningen er i overensstemmelse med årsregnskabet.

København, den 8. februar 2016
PricewaterhouseCoopers
Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
CVR-nr 33771231

Erik Stener Jørgensen
statsaut. revisor

Christian F. Jakobsen
statsaut. revisor

Resultatopgørelse

Mio.kr.		2015	2014
Note			
2	Bruttopræmier	13.320	12.280
	Afgivne forsikringspræmier	-64	-55
	Præmier f.e.r., i alt	13.257	12.225
	Indtægter fra tilknyttede virksomheder	398	492
	Indtægter fra associerede virksomheder	273	517
	Indtægter af investeringsjendomme	95	106
3	Renteindtægter og udbytter mv.	5.530	5.325
4	Kursreguleringer	-860	16.640
	Renteudgifter	-2.490	-2.478
	Administrationsomkostninger i forbindelse med investerings virksomhed	-335	-321
	Investeringsafkast, i alt	2.611	20.281
	Pensionsafkastskat	-325	-2.443
	Investeringsafkast efter pensionsafkastskat	2.286	17.838
5	Udbetalte ydelser	-13.444	-16.177
	Modtaget genforsikringsdækning	25	60
	Ændring i erstatningshensættelser	8	-15
	Forsikringsydelser f.e.r., i alt	-13.410	-16.132
21	Ændring i livsforsikringshensættelser	6.425	3.453
	Ændring i genforsikringsandel	0	-1
	Ændring i livsforsikringshensættelser f.e.r., i alt	6.425	3.453
	Ændring i kollektivt bonuspotentiale	459	-4.879
23	Ændring i hensættelser for unit-linked kontrakter	-7.886	-10.733
6	Erhvervelsesomkostninger	-222	-232
	Administrationsomkostninger	-432	-451
	Forsikringsmæssige driftsomkostninger brutto	-654	-683
	Heraf refusion fra tilknyttede virksomheder	29	26
	Forsikringsmæssige driftsomkostninger netto	-625	-657
	Provisioner og gevinstandele fra genforsikrings virksomheder	1	1
7	Forsikringsmæssige driftsomkostninger f.e.r., i alt	-624	-656
	Overført investeringsafkast	12	-122
	FORSIKRINGSTEKNISK RESULTAT	518	994
8	FORSIKRINGSTEKNISK RESULTAT AF SYGE- OG ULYKKESFORSIKRING	-2	2
	Egenkapitalens investeringsafkast	-9	13
9	Andre indtægter og udgifter	-14	-6
	RESULTAT FØR SKAT	493	1.004
10	Skat	-73	-164
	ÅRETS RESULTAT	420	839
	Årets resultat foreslås disponeret således:		
	Udbytte	0	626
	Overført til "Overført overskud"	420	213

Anden Totalindkomst

Mio.kr.	2015	2014
Note		
Årets resultat	420	839
Anden Totalindkomst i alt	0	0
Årets Totalindkomst	420	839

Balance

Mio.kr.	2015	2014
Note		
AKTIVER		
Immaterielle aktiver	163	90
11 IMMATERIELLE AKTIVER, I ALT	163	90
Driftsmidler	1	1
12 MATERIELLE AKTIVER, I ALT	1	1
13,26 Investeringsejendomme	1.905	1.924
14 Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	5.885	6.117
15 Kapitalandele i associerede virksomheder	2.298	4.001
Udlån til associerede virksomheder	184	105
Investeringer i tilknyttede og associerede virksomheder, i alt	8.367	10.222
31 Kapitalandele	8.283	8.884
31 Investeringsforeningsandele	30.237	31.328
26,31 Obligationer	82.408	79.520
Øvrige	26.276	30.451
Andre finansielle investeringsaktiver, i alt	147.204	150.183
INVESTTERINGS AKTIVER, I ALT	157.477	162.329
16 INVESTTERINGS AKTIVER TILKNYTTET UNIT-LINKED KONTRAKTER	51.860	44.278
Genforsikringsandele af livsforsikringshensættelser	5	6
Genforsikringsandele af hensættelser til forsikringskontrakter, i alt	5	6
Tilgodehavender hos forsikringstagere	434	701
Tilgodehavender i forbindelse med direkte forsikringskontrakter, i alt	434	701
Tilgodehavender hos forsikringsvirksomheder	865	875
Tilgodehavender hos tilknyttede virksomheder	19	3
Andre tilgodehavender	1.139	190
TILGODEHAVENDER, I ALT	2.462	1.775
Likvide beholdninger	4.838	3.714
ANDRE AKTIVER, I ALT	4.838	3.714
Tilgodehavende renter samt optjent leje	1.178	813
Andre periodeafgrænsningsposter	333	359
PERIODEAFGRÆSNINGSPOSTER, I ALT	1.511	1.173
17 AKTIVER, I ALT	218.312	213.360

Balance

Mio.kr.	2015	2014
Note		
PASSIVER		
Aktiekapital	600	600
Sikkerhedsfond	547	547
Andre reserver	2	6
Overført overskud	5.385	4.965
Foreslået udbytte for regnskabsåret	0	626
18 EGENKAPITAL, I ALT	6.533	6.743
19,20 ANSVARLIG LÅNEKAPITAL	2.300	2.300
Præmiehensættelser	50	57
Garanterede ydelser	87.555	94.340
Bonuspotentiale på fremtidige præmier	165	470
Bonuspotentiale på fripolicydelser	333	424
21 Livsforsikringshensættelser, i alt	88.053	95.235
Erstatningshensættelser	1.619	1.676
22 Kollektivt bonuspotentiale	8.151	8.540
Hensættelser til bonus og præmierabatter	5	6
23 Hensættelser til unit-linked kontrakter	52.403	44.842
HENSÆTTELSER TIL FORSIKRINGS-		
24 OG INVESTERINGSKONTRAKTER, I ALT	150.282	150.357
10 Udskudte skatteforpligtelser	535	499
HENSATTE FORPLIGTELSE, I ALT	535	499
Gæld i forbindelse med direkte forsikring	43	6
Gæld i forbindelse med genforsikring	4	46
Gæld til kreditinstitutter	28.679	19.892
Gæld til tilknyttede virksomheder	16	18
Aktuelle skatteforpligtelser	0	31
Uafviklede køb af investeringsaktiver	862	365
Anden gæld	28.739	32.645
GÆLD, I ALT	58.342	53.004
PERIODEAFGRÆNSNINGSPOSTER	320	458
PASSIVER, I ALT	218.312	213.360
25 Solvensmargen og basiskapital		
26 Pantsætninger og sikkerhedstillelser		
27 Eventualaktiver		
28 Eventualforpligtelser og tilsagn		
29 Transaktioner og aftaler med nærtsstående parter		
30 Engagementer med eller sikkerhedsstillelse for direktion og bestyrelse		
31 Specifikation af investeringsaktiver og disses afkast for 2015		
32 Specifikation af kapitalandele, inkl. investeringsforeningsandele, procentvist fordelt på brancher og regioner 2015		
33 Følsomhedsoplysninger		
34 Risikoplysninger		
35 Opgørelse af realiseret resultat og principper for fordeling heraf		

Egenkapitalopgørelse

Mio.kr.	Aktie- kapital	Sikker- hedsfond	Andre reserver	Overført overskud	Foreslået udbytte	I alt
Note						
Egenkapital 1. januar 2014	600	547	6	4.752	629	6.533
<i>Egenkapitalbevægelser i 2014</i>						
Årets resultat	0	0	0	213	626	839
Anden Totalindkomst i alt	0	0	0	0	0	0
Årets Totalindkomst	0	0	0	213	626	839
Udbetalt udbytte	0	0	0	0	-629	-629
Aktiebaseret vederlæggelse	0	0	0	0	0	0
Egenkapitalbevægelser 2014 i alt	0	0	0	213	-3	210
Egenkapital 31. december 2014	600	547	6	4.965	626	6.743
Egenkapital 1. januar 2015	600	547	6	4.965	626	6.743
<i>Egenkapitalbevægelser i 2015</i>						
Årets resultat	0	0	0	420	0	420
Anden Totalindkomst i alt	0	0	0	0	0	0
Årets Totalindkomst	0	0	0	420	0	420
Udbetalt udbytte	0	0	0	0	-626	-626
Aktiebaseret vederlæggelse	0	0	-4	0	0	-4
Egenkapitalbevægelser 2015 i alt	0	0	-4	420	-626	-210
Egenkapital 31. december 2015	600	547	2	5.385	0	6.533

Noter

Note 1

Anvendt regnskabspraksis

Årsrapporten er udarbejdet i overensstemmelse med lov om finansiel virksomhed herunder Finanstilsynets bekendtgørelse om finansielle rapporter for forsikringselskaber og tværgående pensionskasser (regnskabsbekendtgørelsen).

Beløb i resultatopgørelse, balance og noter præsenteres i hele mio.kr. med mindre andet er nævnt. Hvert tal afrundes for sig, og der kan derfor forekomme ubetydelige afvigelser mellem de anførte totaler og summen af de underliggende tal.

Generelt om indregning og måling

De væsentligste principper vedrørende indregning og måling er beskrevet nedenfor. Aktiver indregnes i balancen, når det er sandsynligt, at de fremtidige økonomiske fordele vil tilfalde selskabet, og aktivets værdi kan måles pålideligt.

Forpligtelser indregnes i balancen, når det er sandsynligt, at de fremtidige økonomiske fordele vil fragå selskabet, og forpligtelsernes værdi kan måles pålideligt.

Ændring af regnskabspraksis

Anvendt regnskabspraksis er uændret i forhold til året før.

Ændring af regnskabsmæssige skøn

Væsentlige ændringer i parametrene til opgørelsen af forsikringsmæssige hensættelser er omtalt i ledelsesberetningen side 8 under afsnittet "Væsentlige ændringer i parametre til opgørelsen af de forsikringsmæssige hensættelser". Der er ikke foretaget yderligere ændringer af regnskabsmæssige skøn.

Usikkerhed om indregning og måling

Dette er omtalt i Ledelsesberetningen, se side 8.

Koncernregnskab

I henhold til § 134 stk. 1 i regnskabsbekendtgørelsen udarbejdes der ikke koncern-

regnskab. Regnskaberne for Nordea Liv & Pension og tilknyttede dattervirksomheder indgår i koncernregnskabet for Nordea Bank AB (publ), Stockholm (www.nordea.com).

Koncerninterne transaktioner

Ved samhandel mellem koncernforbundne selskaber, eller når et selskab udfører arbejde for et andet selskab i koncernen, sker afregning på markedsbaserede vilkår eller på omkostningsdækkende basis. Koncerninterne transaktioner foretages efter kontraktlig aftale mellem selskaberne.

Udenlandsk valuta

Aktiver og passiver, der er udtrykt i udenlandsk valuta, herunder valutaafdækningsinstrumenter, omregnes til danske kroner efter balancedagens valutakurs. Indtægter og udgifter i udenlandsk valuta omregnes til transaktionsdagens kurs. Ved omregning anvendes den af Danmarks Nationalbank offentliggjorte valutakurs. Alle omregningsgevinster og -tab indregnes i resultatopgørelsen under posten kursreguleringer.

Resultatopgørelse

Generelt

I overensstemmelse med periodiseringsprincippet indregnes indtægter og omkostninger, der vedrører regnskabsåret i resultatopgørelsen uanset betalingstidspunktet. Periodiseringsprincippet er også udgangspunkt for indregning af de forsikringstekniske resultater.

Fordeling af ikke direkte henførbare omkostninger mellem regnskabsposternes administrationsomkostninger i forbindelse med investeringsvirksomhed, forsikringsmæssige driftsomkostninger og forsikringsteknisk resultat af syge- og ulykkesforsikring, herunder fordeling mellem erhvervs- og administrationsomkostninger, sker i en omkostningsfordelingsmodel. I modellen anvendes fordelingsnøgler,

som hovedsagelig er baseret på registreret og estimeret tidsforbrug samt størrelsen af brutto-præmier, forsikringsydelse og livsforsikrings-hensættelser.

Præmier

Præmier f.e.r. omfatter årets forfaldne brutto-præmier og kapitalindskud reguleret for afgivne genforsikringspræmier. Periodiseringen af præmie-indtægten reguleres over livsforsikrings-hensættelserne. For unit-linked kontrakter reguleres periodiseringen af præmierne over hensættelser til unit-linked kontrakter.

Investeringsafkast

Indtægter fra tilknyttede og associerede virksomheder indeholder de til kapitalandelene svarende andele i dattervirksomheders og associerede virksomheders resultater efter skat. Andele i bevægelser i den regnskabsmæssige indre værdi, der er indregnet direkte på egenkapitalen i de tilknyttede og associerede virksomheder, resultatføres ikke, men indregnes direkte på egenkapitalen.

Indtægter af investeringsejendomme indeholder ejendommens driftsresultater med fradrag af udgifter til ejendomsadministration.

Renteindtægter og udbytter m.v. omfatter regnskabs-årets renteindtægter af obligationer, herunder indeks-regulering af indeksobligationer, andre værdipapirer, udlån og tilgodehavender samt renteindbetalinger på afledte finansielle instrumenter. Endvidere indgår modtagne udbytter af kapitalandele bortset fra udbytter fra tilknyttede og associerede virksomheder.

Kursreguleringer indeholder både realiserede og urealiserede gevinster og tab på investeringsaktiver og finansielle forpligtelser til dagsværdi samt valuta-kursregulering, bortset fra værdiregulering af kapitalandele i tilknyttede og associerede virksomheder. Beløbet oplyses netto i resultat-opgørelsen.

Renteudgifter omfatter regnskabsårets rente-betalinger på lån og afledte finansielle instrumenter.

Administrationsomkostninger i forbindelse med investeringsvirksomhed omfatter omkostninger forbundet med forvaltningen af investerings-aktiver samt kurtage, provisioner og øvrige transaktionsomkostninger vedrørende investeringsaktiver og gældsforpligtelser, som efter første indregning måles til dagsværdi.

Pensionsafkastskat

Pensionsafkastskat er en skat på investerings-afkastet. Pensionsafkastskat (PAL) resultatføres med et beløb, der beregnes af regnskabsårets opgjorte beregningsgrundlag samt ændring i hensættelse til udskudt PAL. Eventuel negativ PAL kan modregnes i efterfølgende års PAL. Posten pensionsafkastskat omfatter PAL for både individuelle forsikringstagere og for selskabet.

Forsikringsydelse

Forsikringsydelse f.e.r. fremkommer som årets udbetalte ydelse, reguleret for årets ændring i erstatningshensættelse og efter fradrag for gen-forsikringens andel.

Ændring i livsforsikringshensættelse

Ændring i livsforsikringshensættelse f.e.r. omfatter årets ændring af livsforsikrings-hensættelserne.

Ændring i kollektivt bonuspotentiale

Kollektivt bonuspotentiale forhøjes med den del af det realiserede resultat, som tilfalder bonus-berettigede forsikringer ud over den bonus, der i årets løb er tildelt kunderne. Kollektivt bonus-potentiale reduceres i de år, hvor de bonus-berettigede forsikringers andel af det realiserede resultat er negativt.

Ændring i hensættelse for unit-linked kontrakter

Ændring i hensættelse for unit-linked kontrakter omfatter årets ændring af unit-linked hensættelserne brutto.

Forsikringsmæssige driftsomkostninger

Forsikringsmæssige driftsomkostninger f.e.r. omfatter omkostninger forbundet med

erhvervelse og administration af selskabets bestand af forsikringskontrakter. Regnskabsposten er reguleret for provisioner fra genforsikrings-selskaber. Omkostninger til erhvervelse af bestanden udgiftsføres på tegningstidspunktet.

Overført investeringsafkast

Overført investeringsafkast udgør det afkast, der er overført til egenkapitalen. Andelen opgøres som investeringsafkastet af de til egenkapitalen allokerede aktiver.

Endvidere overføres til syge- og ulykkesforsikringen en andel af resultat af investeringsvirksomhed svarende til afkastet af de hertil allokerede aktiver.

Forsikringsteknisk resultat af syge- og ulykkesforsikring

Forsikringsteknisk resultat af syge- og ulykkesforsikring opgøres efter reglerne for skadesforsikring. Investeringsafkast opgøres dog efter reglerne for livsforsikring. Det forsikringstekniske resultat af syge- og ulykkesforsikring indgår på en enkelt linje i resultatopgørelsen og specificeres i en note.

Andre indtægter og udgifter

Andre indtægter og udgifter omfatter indtægter, der ikke kan henføres direkte til forsikrings- eller investeringsaktiviteter.

Skat

Regnskabsposten skat indeholder aktuel skat, beregnet af opgjort skattegrundlag for regnskabsåret, samt efterregulering af skat afsat vedrørende tidligere år og ændring i udskudt skat.

Selskabet er underlagt tvungen territorial sam-beskatning med samtlige af Nordeakoncernens danske datterselskaber og filialer. Aktuel skat beregnes af den sambeskattede indkomst og afsættes i de selskaber og filialer, der har en positiv indkomst. I det omfang et selskab udnytter et andet selskabs underskud, skal selskabet betale for værdien heraf, mens det underskudsgivende selskab modtager skatteværdien af sit skattemæssige underskud. Ændring i udskudt skat regnskabsføres i

de selskaber, der har forpligtelsen eller skatteaktivet. Den skattepligtige indkomst i 100 % ejede ejendomsdattervirksomheder beskattes i Nordea Liv & Pension i de år, hvor mindst 90 % af det enkelte ejendomsselskabs aktiver gennemsnitligt har bestået af fast ejendom. I så fald afsættes såvel aktuelle som udskudte skatter i Nordea Liv & Pension. Hvis 90 %-reglen ikke opfyldes i enkelte år, vil det pågældende ejendomsselskab være selvstændigt skattepligtig af den indtjente indkomst. I så fald afsættes såvel aktuelle som udskudte skatter i ejendoms-selskabet.

Selskabet er omfattet af acontoskatteordningen. Tillæg, fradrag og godtgørelser vedrørende skattebetalinger indgår under henholdsvis rente-udgifter og renteindtægter.

Balance

Generelt

Handelsdatoen anvendes som indregningsdato for alle finansielle instrumenter.

Aktiver

Immaterielle aktiver

Egenudviklet software indregnes i balancen til kostpris med fradrag for akkumulerede afskrivninger og tab ved værdiforringelse. Kostpris ved egenudvikling består af tilgåede projektudviklingsomkostninger. Afskrivninger foretages lineært over den forventede brugstid. Afskrivningsperioden udgør dog maksimalt 10 år. Eventuelt tab ved værdiforringelse vurderes på baggrund af en impairment test (nedskrivningstest). Omkostninger, der kan henføres til vedligeholdelse af immaterielle aktiver, udgiftsføres i afholdelsesåret.

Driftsmidler

Posten omfatter inventar, it m.v., som måles til anskaffelsespris med fradrag af foretagne afskrivninger. Afskrivningerne sker lineært over den forventede brugstid, som udgør maksimalt fem år.

Investerings ejendomme

Investerings ejendomme måles til dagsværdi beregnet på grundlag af afkastmetoden i henhold til Finanstilsynets vejledning. Dagsværdien opgøres ved en systematisk vurdering af de enkelte ejendomme baseret på en kapitalisering af ejendommenes forventede driftsafkast med et til de enkelte ejendomme knyttet forrentningskrav. Forrentningskravet fastsættes, så ejendommen kan forventes afhændet til den deraf fremkomne værdi efter en periode med salgsbestræbelser af højst seks måneders varighed. Ejendommene vurderes periodevist af eksterne eksperter. Investerings ejendomme under opførelse måles til kostpris indtil det tidspunkt, hvor dagsværdien kan måles pålideligt, hvilket typisk er på færdiggørelsestidspunktet. Ved indikation på værdiforringelse foretages vurdering af nedskrivningsbehov straks, og der nedskrives til geninvesteringsværdien, som er den højeste værdi af nettosalgsværdien og nytteværdien.

Kapitalandele i tilknyttede og associerede virksomheder samt udlån til tilknyttede virksomheder

Kapitalandele i dattervirksomheder og associerede virksomheder måles til regnskabsmæssig indre værdi, som er den til ejerandelen svarende andel af virksomhedernes regnskabsmæssige egenkapital opgjort efter Nordea Liv & Pensions regnskabspraksis. Udlån til tilknyttede virksomheder måles til dagsværdi.

Andre finansielle investeringsaktiver

Aktiver indregnet herunder måles til dagsværdi.

Børsnoterede investeringsaktiver, herunder børsnoterede afledte finansielle instrumenter, måles til lukkekursen på balancedagen eller en anden offentliggjort kurs, der antages bedst at svare hertil. Dagsværdien af udtrukne børsnoterede obligationer måles til kurs 100.

Repoer, som er udlånt, er medtaget under obligationer i balancen. Disse obligationer er ikke stillet til sikkerhed. For investeringsaktiver, som ikke er noteret på en børs, eller hvor der ikke forefindes en børskurs, som afspejler aktivernes dagsværdi, fastsættes dagsværdien ved hjælp af

almindeligt anerkendte værdiansættelsesteknikker, der inddrager alle tilgængelige data, som markedsdeltagere må antages at ville tage i betragtning ved en prisfastsættelse, idet anvendelsen af relevante observerbare data maksimeres, og anvendelsen af ikke-observerbare data minimeres.

Resultatet af prissætningsmodeller for alternative investeringer er ofte udtryk for et skøn over en værdi, der ikke kan fastsættes entydigt, da der ikke findes observationer, værdien kan holdes op imod. Oplysninger fra fondsforvalter indgår i grundlaget for prissætning af alternative investeringer. Der vil derfor være inddraget risikofaktorer som yderligere parametre.

For alternative investeringer, hvor der er investeret via fondsstruktur, modtages der månedligt eller kvartalsvist rapportering samt reviderede årsregnskaber for fondene. Da underliggende investeringer kan være noterede papirer samt derivater, findes der oftest opdaterede priser. Hvis investeringer er foretaget i unoterede papirer, vil rapporteringen være kvartalsvist. Der er etableret procedurer, der overvåger, at fondene rapporterer kvartalsvist.

Afledte finansielle instrumenter, som ikke er noteret på en børs, måles til dagsværdi ved anvendelse af almindeligt anerkendte prissætningsmodeller.

Afledte finansielle instrumenter, der er indgået til afdækning af markedsrisici for investeringsaktiver eller med henblik på at opnå højere afkast, indgår i balancen som investeringsaktiv efter art eller som forpligtelse under anden gæld, hvis dagsværdien er negativ. Afledte finansielle instrumenter, der indgås til afdækning af renterisiko for livsforsikringsforpligtelser, og valutaafdækningsinstrumenter indgår i balancen under øvrige investeringsaktiver henholdsvis anden gæld, hvis dagsværdien er negativ. Afledte finansielle investeringer indgår i posten ”øvrige”, under finansielle investeringsaktiver.

Investeringsaktiver tilknyttet unit-linked kontrakter

Investeringsaktiver tilknyttet unit-linked kontrakter måles efter samme praksis som beskrevet for selskabets investeringsaktiver ovenfor og specificeres i en note til balanceposten.

Tilgodehavender

Tilgodehavender måles til amortiseret kostpris og nedskrives ved objektiv indikation på værdiforringelse.

Genforsikringsandele

Genforsikringsandele omfatter beløb, som selskabet har fået til gode eller forventes at få udbetalt fra genforsikrings-selskaber i henhold til genforsikringskontrakter, herunder periodiserede genforsikringspræmier. Genforsikringsandele omfatter syge- og ulykkesforsikring og livsforsikringskontrakter.

Periodeafgrænsningsposter

Periodeafgrænsningsposter omfatter indtægter, der er afholdt senest på balancetidspunktet, men som vedrører efterfølgende år.

Passiver

Udbytte

Foreslået udbytte indregnes som en forpligtelse på tidspunktet for vedtagelse på generalforsamlingen (deklareringstidspunktet). Udbytte, som forventes udbetalt for året, vises som en særskilt post under egenkapitalen.

Ansvarlig lånekapital

Ansvarlig lånekapital er efterstillet kapitalindskud. I tilfælde af likvidation eller konkurs kan ansvarlig lånekapital først gøres gældende efter almindelige kreditorkrav. Posten måles til amortiseret kostpris.

Kontant bonusaflønnning

Nordea har siden 2007 haft incitamentsordninger. Tidligere var det en langsigtet, aktiebaseret aflønningsform, men denne er i 2013 erstattet med et kontantafregnet aktiebaseret program. Medarbejdere, der deltager i ordningerne, får kontantudbetaling efter reglerne i EIP "Executive Incentive Programme", hvor 20 % udbetales i løbet af foråret i år 2, og 80 % udsættes i op til 5½ år og

indekseres med TSR "Total Shareholders' Return" i udbetalingsperioden. EIP er begrænset til en et-årig periode med mulighed for løbende fornyelse. Den samlede værdi af disse bonusaflønninger fastsættes på grundlag af mål-opfyldelse, hvilket revurderes på hver balance-dag og udgiftsføres lineært over bindingsperioden.

Der henvises til lønnoten for yderligere oplysninger.

Præmiehensættelser

Præmiehensættelser omfatter den del af de opkrævede præmier for syge- og ulykkesforsikring, der vedrører efterfølgende regnskabsår. Endvidere indgår i posten hensættelse for stigende alder vedrørende syge- og ulykkesforsikringer. Hensættelsen foretages for forsikringer, der er i kraft på balancedagen og dækker skønnede erstatningsudgifter og omkostninger forbundet med den stigende risiko, der følger af forsikringstagernes stigende alder, som ikke dækkes af tilsvarende stigning i præmierne over forsikringernes løbetid.

Livsforsikringshensættelser

Livsforsikringshensættelserne opgøres til markedsværdi i overensstemmelse med det til Finanstilsynet anmeldte opgørelsesgrundlag.

Livsforsikringshensættelserne opdeles i garanterede ydelser, bonuspotentiale på fremtidige præmier og bonuspotentiale på fri-polyceydelser.

Garanterede ydelser omfatter forpligtelser til at betale ydelser, der er garanteret forsikringstagerne. Garanterede ydelser opgøres på markedsvilkår som nutidsværdien af de ydelser, der er garanteret forsikringen med tillæg af nutidsværdien af de forventede fremtidige udgifter til administration af forsikringen og med fradrag af nutidsværdien af de aftalte fremtidige præmier. I opgørelsen af garanterede ydelser er indregnet genkøbs- og fri-polyceoption.

Bonuspotentiale på fremtidige præmier omfatter forpligtelser til at yde bonus vedrørende aftalte præmier, som endnu ikke er forfaldne. Bonuspotentiale på fremtidige præmier opgøres på markedsvilkår for bestanden af bonusberettigede forsikringer. Opgørelsen foretages som forskellen mellem værdien af garanterede fripolicydelser og værdien af garanterede ydelser. Garanterede fripolicydelser omfatter forpligtelser til at betale ydelser, der er garanteret forsikringen, hvis policen omtagnes til fripolicy. Garanterede fripolicydelser beregnes efter samme princip som garanterede ydelser.

Bonuspotentiale på fripolicydelser omfatter forpligtelser til at yde bonus vedrørende allerede forfaldne præmier m.v. Bonuspotentiale på fripolicydelser opgøres på markedsvilkår som værdien af forsikringstagernes opsparing med fradrag af de garanterede ydelser, bonuspotentiale på fremtidige præmier og nutidsværdien af de fremtidige administrationsresultater. Bonuspotentialet per forsikring kan ikke være negativt.

Livsforsikringshensættelserne opgøres til nutidsværdi for hver forsikring på basis af den nul kuponrentestruktur, der offentliggøres af Finanstilsynet. Ved opgørelsen indgår et risikotillæg.

Risikotillægget er opgjort efter en 'cost of capital'-metode og udgør brutto 0,5 % af den retrospektive hensættelse. Der er således konsistens i opgørelsesmetoden med det, der foreligger i dag i solvensbekendtgørelsen. Dette ud fra, at alt tyder på, at den kommende regnskabsbekendtgørelse vil tage samme udgangspunkt.

De forventede fremtidige omkostninger beregnes med antagelse om et uændret omkostningsniveau i forhold til bestandens størrelse.

Risikoparametre for død og invaliditet opgøres på baggrund af en analyse af selskabets egen bestand af forsikringer over de seneste år. I analysen indgår en vurdering af selskabets risikoresultat.

Der udarbejdes en analyse af de opgjorte parametre for beregning af dødeligheden, som sammenholdes

med benchmark, der er offentliggjort på Finanstilsynets hjemmeside.

Erstatningshensættelser

Erstatningshensættelser udgør forfaldne, endnu ikke udbetalte forsikringsbeløb, herunder bonus, med tillæg af efteranmeldte krav.

Erstatningshensættelser vedrørende syge- og ulykkesforsikring omfatter beløb til dækning af skader, der ved årets udløb er indtruffet, men endnu ikke betalt. Erstatningshensættelser vedrørende syge- og ulykkesforsikring opgøres på grundlag af oplysninger om skadernes størrelse med tillæg af et erfaringsmæssigt fastsat beløb til dækning af indtrufne, men endnu ikke anmeldte skader, samt med tillæg af administrationsomkostninger i forbindelse med afvikling af skader. Erstatningshensættelser vedrørende syge- og ulykkesforsikring, der afvikles ved løbende udbetalinger, opgøres til nutidsværdi efter aktuarmæssige principper ved tilbagediskontering af de forventede fremtidige udbetalinger. Tilbagediskontering sker på basis af den nul kuponrentestruktur, der offentliggøres af Finanstilsynet.

Kollektivt bonuspotentiale

Kollektivt bonuspotentiale er forsikringsbestandens andel af realiserede resultater, der hensættes kollektivt til bonusberettigede forsikringer ud over de bonushensættelser, der er indeholdt i livsforsikringshensættelser og erstatningshensættelser.

Kollektivt bonuspotentiale opdeles i en række kontributionsgrupper.

Bonusberettigede forsikrings andel af et negativt realiseret resultat, indregnes primært ved at nedbringe kollektivt bonuspotentiale for den relevante kontributionsgruppe. Hvis det kollektive bonuspotentiale ikke er stort nok til at opfange resultatet, reduceres bonuspotentialet på fripolicydelser med den resterende del af faldet, i det omfang dette er muligt under hensyntagen til kontributionsbekendtgørelsens regler.

Et negativt realiseret resultat kan skyldes såvel et fald i aktivernes værdi som en stigning i livsforsikringshensættelserne som følge af et fald i Finanstilsynets diskonteringsrente og ændringer i f.eks. forudsætninger om den forventede fremtidige dødelighed og invaliditetshyppighed.

Kollektivt bonuspotentiale vedrørende rente

Der er foretaget fordeling af kollektivt bonuspotentiale vedrørende rente på de fem rentegrupper, der er oprettet og anmeldt til Finanstilsynet i henhold til den gældende kontributionsbekendtgørelse. Fordelingen foretages i henhold til de til Finanstilsynet anmeldte satser. Der henvises endvidere til afsnittet ”Kontribution i Nordea Liv & Pension” i Ledelsesberetningen.

Kollektivt bonuspotentiale vedrørende omkostninger

Der er foretaget fordeling af kollektivt bonuspotentiale vedrørende omkostninger på de to omkostningsgrupper, der er oprettet og anmeldt til Finanstilsynet i henhold til den gældende kontributionsbekendtgørelse. Fordelingen foretages i henhold til de til Finanstilsynet anmeldte satser. Der henvises endvidere til afsnittet ”Kontribution i Nordea Liv & Pension” i Ledelsesberetningen.

Kollektivt bonuspotentiale vedrørende risiko

Der er foretaget fordeling af kollektivt bonuspotentiale vedrørende risiko på de tre risikogrupper, som er oprettet og anmeldt til Finanstilsynet i henhold til den gældende kontributionsbekendtgørelse. Fordelingen foretages i henhold til de til Finanstilsynet anmeldte satser. Der henvises endvidere til afsnittet ”Kontribution i Nordea Liv & Pension” i Ledelsesberetningen.

Skyggekonto

Skyggekonto er en konto uden for balancen, hvortil der, i tilfælde af at det realiserede resultat ikke er tilstrækkeligt til at indtægtsføre fuldt risikotillæg, overføres det manglende risikotillæg. Når det realiserede resultat senere gør det muligt, indtægtsføres det tilgodehavende risikotillæg fra skyggekonto, såfremt det skønnes økonomisk forsvarligt.

Hensættelser til bonus og præmierabatter

Hensættelser til bonus og præmierabatter vedrørende syge- og ulykkesforsikringer omfatter skyldige præmiebeløb vedrørende regnskabsåret, som skal tilbagebetales til forsikringstagerne. Tilbagebetalingerne fastlægges på grundlag af regnskabsårets skadeforløb.

Hensættelser til unit-linked kontrakter

Hensættelser til unit-linked kontrakter, opgøres til markedsværdi i overensstemmelse med det til Finanstilsynet anmeldte opgørelsesgrundlag.

Ved beregning af værdien af forsikringskontrakter med tilknyttet udbetalingsgaranti foretages diskontering ved anvendelse af den nul kuponrentestruktur, der offentliggøres af Finanstilsynet. Ved beregningen indgår et skøn over de forventede fremtidige administrationsomkostninger samt et skøn over den forventede død og invaliditet. Der tillægges et risikotillæg i overensstemmelse med Finanstilsynets retningslinjer.

De forventede fremtidige administrationsomkostninger, risikoparametre for død og invaliditet samt risikotillægget opgøres efter de samme principper, som er beskrevet for livsforsikringshensættelserne ovenfor.

Udskudte skatteforpligtelser

Udskudt skat opgøres efter den balanceorienterede gælds metode som den på balancedagen gældende skatteprocent af alle midlertidige forskelle mellem regnskabsmæssige og skattemæssige værdier af aktiver og forpligtelser på balancedagen. Ved opgørelsen tages hensyn til skattemæssige underskud i det omfang, de forventes udnyttet i fremtiden.

Udskudte skatteaktiver, herunder værdien af skattemæssige underskud, indgår i balancen enten ved modregning i udskudte skatteforpligtelser eller som nettoskatteaktiver.

I overensstemmelse med Finanstilsynets retningslinjer afsættes ikke udskudt skat af den ubeskattede andel af sikkerhedsfond, der indgår i

regnskabet under egenkapitalen, da det ikke forventes, at den fremtidige udvikling i de forsikringsmæssige hensættelser vil udløse beskatning af sikkerhedsfonden.

Øvrig gæld m.v.

Finansielle forpligtelser forbundet med investeringsaktiviteten omfatter repoforretninger. Disse forpligtelser måles til dagsværdi, svarende til børskursen på de tilhørende obligationer. Sikkerhedsstillelser vedrørende finansielle investeringer indgår i posten måles til dagsværdi. Gældsforpligtelser, der ikke er forbundet med investeringsaktiviteten, måles til amortiseret kostpris. Periodeafgrænsningsposter omfatter betalinger, der er indgået senest på balancedagen, men som vedrører de efterfølgende år.

Noter

Mio.kr.	2015	2014
2	Bruttopræmier, forsikringskontrakter	
	202	386
	6.698	6.808
	809	795
	7.709	7.989
	290	189
	5.320	4.086
	13.320	12.264
	1	16
	13.320	12.280
	Præmier, direkte forsikring, fordelt efter tegningsforhold	
	12.018	10.893
	492	575
	809	795
	13.320	12.264
	Præmier, direkte forsikring, fordelt efter bonusret	
	4.450	4.666
	303	337
	8.567	7.260
	13.320	12.264
	Antal forsikrede, direkte forsikring (1.000 stk)	
	260	244
	232	249
	255	262
	Præmier, direkte forsikring, fordelt efter forsikringstagers bopæl	
	13.092	12.056
	206	113
	22	94
	13.320	12.264
3	Renteindtægter og udbytter mv.	
	307	356
	411	296
	15	38
	118	67
	25	0
	1.533	1.705
	3.003	2.835
	119	28
	5.530	5.325

Noter

Mio.kr.	2015	2014
4 Kursreguleringer		
Investeringsjendomme	-29	-89
Kapitalandele	-896	824
Investeringsforeningsandele	186	2.407
Børsnoterede obligationer ekskl. indeksobligationer	-1.328	12.676
Indeksobligationer	-69	-25
Kassebeholdning og anfordringstilgodehavender	-17	-19
Øvrige	1.293	865
	-860	16.640
5 Udbetalte ydelser		
Forsikringssummer ved død	-864	-844
Forsikringssummer ved kritisk sygdom	-157	-153
Forsikringssummer ved invaliditet	-96	-65
Forsikringssummer ved udløb	-439	-1.145
Pensions- og renteydelser	-3.640	-3.627
Tilbagekøb	-8.100	-8.742
Afgiftsberigtigelse	-142	-1.543
Kontant udbetalte bonusbeløb	-5	-3
Direkte forsikring i alt	-13.444	-16.122
Indirekte forsikring	0	-55
	-13.444	-16.177
6 Erhvervesesomkostninger		
Provisioner for direkte forsikring	-77	-90
Andre erhvervesesomkostninger	-145	-142
	-222	-232
7 Forsikringsmæssige driftsomkostninger f.e.r., i alt		
<i>Specifikation af personaleudgifter *):</i>		
Løn	-345	-335
Pension	-44	-43
Andre udgifter til social sikring	-4	-7
Afgifter beregnet på grundlag af personaleantallet eller lønsummen	-45	-39
Andet	-8	-5
	-446	-429
*) Inkl. syge- og ulykkesforsikring samt personaleudgifter vedrørende de koncernselskaber, som selskabet yder administration for, jf. note 29.		
Gennemsnitligt antal heltidsbeskæftigede i regnskabsåret	467	469
Direktions aflønning (mio.kr.)		
Fast løn	2,32	2,28
Pension	0,23	0,23
Variabel løn	1,15	1,25
I alt	3,70	3,76
<i>fortsættes</i>		

Noter

Mio.kr.	2015	2014
7 fortsat		
Bestyrelseshonorarer (mio.kr.)*		
Fast løn, Bent Tjørnemark	0,20	0,18
Peter Gæmelke	0,04	0,00
Anders Hjulmand	0,04	0,00
Ialt	0,28	0,18

*Bestyrelsen består ultimo 2015 af ti medlemmer. To medlemmer er i løbet af året udtrådt af bestyrelsen og to medlemmer er indtrådt i bestyrelsen. Der udbetales kun vederlag til tre medlemmer af bestyrelsen. De øvrige medlemmer modtager ikke vederlag for opgaver som bestyrelsesmedlem i selskabet. Fem af bestyrelsesmedlemmerne modtager dog vederlag som medlem af bestyrelsen eller direktionen i anden virksomhed inden for Nordeakoncernen. Der udbetales ikke variabel løn eller pension i forbindelse med bestyrelseshonorar.

Risk-takers (mio.kr.)*		
Fast løn	35,21	38,07
Pension af fast løn	4,38	4,19
Variabel løn	6,62	9,27
Ialt	46,21	51,54

*Antallet af risk-takers i selskabet ultimo 2015 er 42 personer. Ultimo 2014 var der 38 personer.

Specifikationerne omfatter optjent vederlag.

Lønspecifikation i henhold til bekendtgørelse af lov om finansiel virksomhed §77d, stk 3.

Direktionen (mio.kr.)*		
Steen Michael Erichsen, Adm. dir.	3,85	3,76

*Ovenstående specifikation omfatter optjente vederlag.

Bestyrelsen (mio.kr.)*		
Formand CEO Snorre Storset	5,50	6,28
Bent Tjørnemark	0,20	0,18
Peter Gæmelke, indtrådt 18/3-2015	0,04	0,00
Anders Hjulmand	0,04	0,00
Anders Jensen, bankdirektør, fratrådt 12/6-2014	0,00	2,22
Torben Lausten, indtrådt 27/8-2014	4,80	1,83
Hans Henrik Klestrup, fratrådt 24/4-2015	1,70	4,75
Randi Morjamaa, indtrådt 24/4-2015	1,70	0,00
Kerstin Helena Winlöf, indtrådt 24/4-2014	2,80	0,93

*Ovenstående specifikation omfatter optjente vederlag

Kontant bonus aflønning

Nordeakoncernen havde tidligere et aktiebaseret incitamentsprogram "Long Term Incentive Programme" (LTIP), der fra 2013 blev erstattet af "Executive Incentive programme" (EIP).

EIP er et et-årsprogram. Endelig tildeling er opdelt i 3 kriterier. Gruppe, enhed og individuelt. Beløbet udbetales kontant. Programmet tilbydes til 400 chefer og nøglearbejdere inden for Nordeagruppen. Maks. udbetaling er 100 % af faste lønomkostninger, men for de fleste deltagere er det max 70 % af fast løn.

Tildeling 2015:

Nordea Liv & Pension har 2 medarbejdere som er omfattet af EIP. Der er hensat 3,3 mio.kr. i 2015 der udbetales som kontant bonusaflønning. Det endelige beløb udbetales med 20 % i april 2016 og 80 % over 5½ år

Tildeling 2014:

Nordea Liv & Pension har 2 medarbejdere som er omfattet af EIP. Der er hensat 2,9 mio.kr. i 2014, hvilket udbetales som kontant bonusaflønning. Det endelige beløb udbetales med 20 % i april 2015 og 80 % over 5½ år.

Tildeling 2013:

Nordea Liv & Pension har 4 medarbejdere som er omfattet af EIP. Der er hensat 3,7 mio.kr. i 2013, hvilket udbetales som kontant bonusaflønning. Det endelige beløb udbetales med 20 % i april 2014 og 80 % over 5½ år.

fortsættes

Noter

Mio.kr.	2015	2014
7 fortsat		
<i>Honorar til generalforsamlingsvalgte revisorer - PricewaterhouseCoopers CVR 33771231 (Genralforsamlingvalgte revisorer i 2014 var EY)</i>		
Lovpligtig revision af årsregnskab	1,9	2,0
Andre erklæringsopgaver med sikkerhed	0,1	0,4
Honorar for skatterådgivning	0,0	0,0
Ialt	2,1	2,4
8 Forsikrings teknisk resultat af syge- og ulykkesforsikring		
Bruttopræmier	111	122
Ændring i præmiehensættelser	5	0
Præmieindtægter f.e.r., i alt	116	122
Beregnet renteafkast	-9	77
Diskonterings effekt, erstatningshensættelser	12	-62
Forsikrings teknisk rente	2	15
Udbetalte erstatninger	-145	-139
Ændring i erstatningshensættelser	37	-5
Erstatningsudgifter f.e.r., i alt	-108	-144
Ændring i andre forsikringsmæssige hensættelser f.e.r.	2	-1
Bonus og præmierabatter	1	0
Erhvervelsesomkostninger	-7	-7
Administrationsomkostninger	-13	-15
Forsikringsmæssige driftsomkostninger f.e.r. i alt	-20	-22
Afkast af investering efter pensionsafkasts kat	-4	109
Ændring diskonterings sats	19	-54
Beregnet renteafkast overført til "Forsikrings teknisk rente"	-10	-23
Investeringsafkast	6	32
Forsikrings teknisk resultat af syge- og ulykkesforsikring	-2	2
Antal erstatninger	127	141
Gennemsnitlig erstatning for indtrufne skader	0,4	0,3
Erstatningsfrekvensen (antal erstatninger/antal policer)	0,8%	0,8%
Bruttopræmieindtægter vedrører udelukkende forsikringstagere med bopæl i Danmark. <i>fortsættes</i>		

Noter

Mio.kr.			2015	2014			
8	fortsat						
			2015	2014			
			2013	2012			
			2011				
	Hovedtal for syge- og ulykkesforsikring						
	Bruttopræmieindtægter		111	122	137	146	152
	Bruttoerstatningsudgifter		-145	-139	-143	-142	-138
	Forsikringsmæssige driftsomkostninger, i alt		-20	-22	-19	-22	-25
	Resultat af afgiven forretning		0	0	0	0	0
	Forsikringsteknisk resultat		-2	2	47	36	59
	Investeringsafkast efter forsikringsteknisk rente		6	32	-20	9	64
	Afløbsresultat		-50	-70	11	4	38
	Forsikringsmæssige hensættelser, i alt		1.324	1.380	1.312	1.416	1.388
	Forsikringsaktiver, i alt		0	0	0	1	1
	Nøgletal for syge- og ulykkesforsikring i procent						
	Bruttoerstatningsprocent		96	120	66	81	106
	Bruttoomkostningsprocent		18	18	9	15	16
	Combined ratio		114	138	76	95	122
	Operating ratio		125	115	70	85	101
	Relativt afløbsresultat		-4	-7	1	0	3
9	Andre indtægter og udgifter						
	Provisioner vedrørende investeringsforeninger					-14	-6
						-14	-6
10	Skat						
	Skat vedrørende tidligere år					43	45
	Årets aktuelle skat					-80	-200
	Udskudt skat vedrørende tidligere år					0	0
	Ændring i udskudt skat					-36	-9
						-73	-164
	Skatteafstemning						
	Resultat før skat					493	1.004
	Gældende skattesats					23,5%	24,5%
	Beregnet skat					-116	-246
	<u>Reguleres for:</u>						
	Ikke fradragsberettigede omkostninger					-1	-1
	Skattepligtig indkomst i ikke sambeskattede datterselskaber					0	37
	Regulering af skat vedrørende tidligere år					43	45
	Beregnet skatteomkostning					-73	-164
	Skatteomkostning indregnet i resultatopgørelsen					-73	-164
	Afstemning					0	0
	Udskudte skatteforpligtelser						
	<i>Udskudt skat vedrører:</i>						
	Investeringsejendomme					537	505
	Driftsmidler					0	0
	Hensættelser mv.					-2	-6
						535	499
	Ændring i afsat udskudt skat					36	9
	Ændring i udskudt skat indregnet i resultatopgørelsen (med modsat fortegn)					36	9

Noter

Mio.kr.	2015	2014
11 Immaterielle aktiver, i alt		
<i>Anskaffelsessum</i>		
Saldo 1. januar	136	52
Årets tilgang	75	84
Årets afgang	0	0
Saldo 31. december	211	136
<i>Af- og nedskrivninger</i>		
Saldo 1. januar	-46	-45
Årets afskrivninger	-2	-1
Afskrivninger vedrørende årets afgang	0	0
Saldo 31. december	-48	-46
Balanceværdi 31. december	163	90
12 Materielle aktiver, i alt		
<i>Anskaffelsessum</i>		
Saldo 1. januar	7	9
Årets tilgang	0	0
Årets afgang	0	-2
Saldo 31. december	7	7
<i>Af- og nedskrivninger</i>		
Saldo 1. januar	-6	-7
Årets afskrivninger	0	-1
Afskrivninger vedrørende årets afgang	0	2
Saldo 31. december	-6	-6
Balanceværdi 31. december	1	1
13 Investeringsejendomme		
Dagsværdi 1. januar	2.464	2.535
Årets tilgang, herunder forbedringer	44	464
Afgang i årets løb	-20	-441
Årets værdiregulering	-30	-91
Tilbageført værdiregulering på afhændede ejendomme	-19	-2
Dagsværdi 31. december	2.440	2.464
Heraf indgår i "Investeringsaktiver tilknyttet unit-linked kontrakter"	-535	-541
Dagsværdi 31. december	1.905	1.924
<i>Dagsværdi fordelt på ejendomstype:</i>		
Forretningsejendomme	55	54
Kontorejendomme	2.279	2.306
Produktions- og lagerejendomme	11	11
Boligejendomme	95	94
	2.440	2.464
Vægtet gennemsnit af afkastprocenter anvendt ved fastsættelsen af ejendommenes dagsværdi:		
Forretningsejendomme	7,0%	7,0%
Kontorejendomme	6,2%	6,1%
Produktions- og lagerejendomme	9,0%	9,0%
Boligejendomme	5,7%	5,7%
Alle ejendomme	6,2%	6,1%

Noter

Mio.kr.	2015	2014
14 Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	<u>Egen-</u> <u>kapital</u>	<u>Resultat</u> <u>2015</u>
Nordea Pension Danmark, ejendomsselskab A/S Ballerup, ejendoms virksomhed, 100 % ejet	5.789	294
Nordea Pension Danmark, ejendomsselskab II A/S Ballerup, ejendoms virksomhed, 100 % ejet	1.843	104
Nordea Pension Danmark, ejendomsselskab III A/S Ballerup, ejendoms virksomhed, 100 % ejet	28	-1
Ejendomsselskabet af 31. august 2006 P/S Ballerup, ejendoms virksomhed, 75 % ejet	616	1
15 Kapitalandele i associerede virksomheder	<u>Egen-</u> <u>kapital</u>	<u>Resultat</u> <u>2015</u>
DNP Ejendomme P/S Ballerup, ejendoms virksomhed, 50 % ejet	958	61
Ejendomsselskabet af 1. marts 2006 P/S, Ballerup, ejendoms virksomhed, 25 % ejet	858	150
Ejendomspartnerselskabet af 1/7 2003 P/S, Ballerup, ejendoms virksomhed, 49 % ejet	3.047	256
Samejet Lautruphøj 1-3 I/S Ballerup, ejendoms virksomhed, 50 % ejet	94	2
Dansk Ejendomsfond I A/S Ballerup, ejendoms virksomhed, 56,04 % ejet	1.733	141
GT Athena Hedge Fond Hedge fond, 68,42% ejet	2.600	365
16 Investeringsaktiver tilknyttet unit-linked kontrakter		
Investeringsejendomme	535	541
Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	2.237	1.966
Kapitalandele i associerede virksomheder	907	824
Kapitalandele	14.728	15.173
Investeringsforeningsandele	24.051	19.864
Obligationer	9.351	5.908
Øvrige	51	4
Saldo 31. december	51.860	44.278
<i>Fordeling på ordninger med og uden garanti:</i>	<u>Med</u> <u>garanti</u>	<u>Uden</u> <u>garanti</u>
Investeringsejendomme	63	471
Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	265	1.972
Kapitalandele i associerede virksomheder	108	800
Kapitalandele	1.699	13.028
Investeringsforeningsandele	2.724	21.327
Obligationer	1.101	8.250
Øvrige	6	45
Saldo 31. december	5.966	45.894
17 Aktiver, i alt		
<i>Placeringer i tilknyttede virksomheder i Nordea Bank AB koncernen indgår således:</i>		
Obligationer	12.240	12.839
Likvide beholdninger	816	3.265

Efter bekendtgørelse nr. 922 af 28. september 2009 (bekendtgørelse om registrering af aktiver i direkte tegnede forsikringselskaber, tværgående pensionskasser, firmapensionskasser og filialer i Danmark af udenlandske direkte tegnede forsikringselskaber) er der registreret aktiver til fyldestgørelse af forsikringstagerne til dækning af forsikringsmæssige hensættelser. De samlede hensættelser udgør 150 mia.kr., hvilket medfører en overdækning på 3,0 %.

fortsættes

Noter

Mio.kr.	2015	2014
17 <i>Fortsat</i>		
Registrerede aktiver*		
Investeringsejendomme	1.830	1.824
Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	5.885	5.293
Udlån til tilknyttede virksomheder	0	0
Kapitalandele i associerede virksomheder	3.205	4.824
Kapitalandele	4.961	4.157
Investeringsforeningsandele	31.111	31.325
Obligationer	52.097	59.412
Andre udlån	0	0
Øvrige	0	14
Investeringsaktiver tilknyttet unit-linked kontrakter	50.880	44.246
Tilgodehavender hos forsikringsvirksomheder	861	827
Likvide beholdninger	3.059	3.397
Tilgodehavende renter samt optjent leje	597	761
Ialt til dækning af forsikringsmæssige hensættelser	154.486	156.079

*Værdi opgjort efter §2, stk. 4 i "Bekendtgørelse om registrering af aktiver i direkte tegnende forsikringselskaber, tværgående pensionskasser, firmapensionskasser og filialer i Danmark af udenlandske direkte tegnende forsikringselskaber"

18 Egenkapital, i alt

Aktiekapital

Aktiekapitalen er opdelt i aktier á 1.000 kr. eller multipla heraf.

Sikkerhedsfond

Sikkerhedsfonde kan i henhold til vedtægterne alene anvendes til fordel for de forsikrede.

Af de 547 mio.kr.er 266 mio.kr. ubeskattede.

Der henvises i øvrigt til egenkapitalopgørelsen, side 28.

Udvikling i skyggekontoen:

Saldo 1. januar	196	423
Tilskrevet rente	0	1
Afskrevet	-8	-14
Anvendt/henlagt	259	-214
Saldo 31. december	447	196

For opgørelse af skyggekontoen henvises der til ledelsesberetningen, side 8, i afsnittet "Realiseret Resultat"

19 Ansvarlig lånekapital

Betalinger på ansvarlige lån i året:

Renteudgifter	-66	-106
	-66	-106

Indskud, der overstiger 10 % af den samlede ansvarlige lånekapital:

	Forfaldsdato	Rentesats %		
Nom. 800 mio. DKK, variabel rente	Ubestemt	Cibor 12m + 2,18	800	800
Nom. 1.500 mio. DKK, variabel rente	Ubestemt	Cibor 12m + 2,40	1.500	1.500
Ialt			2.300	2.300

Lånene er afdragsfrie, og låntager kan til hver en tid indfri med 3 måneders opsigelse under forudsætning af fornøden basiskapital og Finanstilsynets godkendelse. Tilbagebetaling kan ikke finde sted på långivers foranledning og uden Finanstilsynets godkendelse. Låntager har ret til at udskyde betaling af renter, såfremt basiskapitalen ikke overstiger solvensmargenen, eller såfremt basiskapitalen vil blive bragt ned under solvensmargenen i tilfælde af betaling af renter.

Hele den ansvarlige lånekapital pr. 31. december 2015 kan medregnes ved opgørelsen af basiskapitalen.

20 Heraf gæld, der forfalder efter 5 år:

Ansvarlig lånekapital	2.300	2.300
-----------------------	-------	-------

Noter

Mio.kr.	2015	2014
21 Livsforsikringshensættelser, i alt		
Livsforsikringshensættelser primo	95.235	98.666
Akkumuleret værdiregulering primo	-16.054	-12.582
Primoregulering - effekt af invalidehensættelsesmodel på klasse III risiko	254	0
Retrospektive hensættelser primo	79.435	86.083
<i>Ændringer i året *):</i>		
Bruttopræmier inkl. indskud	4.079	4.385
Rentetilskrivning	1.736	1.854
Forsikringsydelse	-10.185	-15.251
Omkostningsstillæg efter tilskrivning af omkostningsbonus	-559	-616
Risikoresultat efter tilskrivning af risikobonus	269	169
Ændring af ekstrareserver	-24	0
Reklassificering af negativ bonus	438	2.324
Opskrivning af udbetalte ydelser ved migrering	96	0
Rettelse retrospektivt vedr. fordeling af ekstrahensættelse	0	100
Øvrige ændringer	-109	106
Flyt af klasse III risikodækninger til klasse I	100	0
Årets ændring indirekte forsikring	-414	0,2
Kvoteforskydning mv. vedrørende andel i Forenede Gruppeliv	-4	26
Ændringer i alt	-4.576	-6.902
Retrospektive hensættelser ultimo	74.859	79.181
Akkumuleret værdiregulering ultimo	13.194	16.054
Livsforsikringshensættelser ultimo	88.053	95.235
*) Ændringer i året er opgjort uden eliminerings for interne overførsler af præmier og ydelser.		
Heraf indirekte forsikring		
Bruttolivsforsikringshensættelser for indirekte forsikring primo	1.068	902
Årets ændring	-1.068	166
Bruttolivsforsikringshensættelser for indirekte forsikring ultimo	0	1.068
<i>Ændring i bruttolivsforsikringshensættelser fordeler sig således:</i>		
Ændring i retrospektive hensættelser	-4.576	-6.902
Ændring i akkumuleret værdiregulering	-2.860	3.471
Ændring i bruttolivsforsikringshensættelser	-7.436	-3.431
Opsigelse af overtagelser fra Danica, indirekte forsikring	1.007	0
Kvoteforskydning mv. vedrørende andel i Forenede Gruppeliv	4	-26
Valutakursregulering Polen	0	4
Samlet ændring, der indgår i resultatopgørelsen (med modsat fortegn)	-6.425	-3.453
<i>Ændring i bruttolivsforsikringshensættelser fordeler sig således:</i>		
Ændring i garanterede ydelser	-6.715	11.399
Ændring i bonuspotentialer på fremtidige præmier	-305	-9.875
Ændring i bonuspotentialer på fripolicydelser	-91	-4.955
Ændring i bruttolivsforsikringshensættelser	-7.111	-3.431
<i>fortsættes</i>		

Noter

Mio.kr.		2015	2014		
21	<i>Fortsat</i>				
	<i>Fordeling af bruttolivsforsikringshensættelserne for bestande, der ikke er omfattet af kontributionen på oprindelige grundlagsrenter</i>	Garanterede ydelser	Bonus-potentiale fremtidige præmier	Bonus-potentiale fripolice-ydelser	Bruttolivsforsikrings-hensættelser
	Primo 2015				
	FG	575	0	0	575
	U74 m.v	837	0	0	837
	G82 2,12 % - 4,54 %	0	0	0	0
		1.412	0	0	1.412
	Ultimo 2015				
	FG	607	0	0	607
	U74	726	0	0	726
	G82 2,12 % - 4,54 %	0	0	0	0
		1.334	0	0	1.334

Opgørelse af hensættelserne er baseret på, at kontrakterne alene indeholder ydelsesgarantier. Genkøbs- og fripolicesandsynlighedene er afhængig af policens rentegruppe og anciennitet og ligger i spændet mellem 1,1 - 14%.

	<i>Fordeling af bruttolivsforsikringshensættelserne på kontributionsgrupper</i>	Garanterede ydelser	Bonus-potentiale fremtidige præmier	Bonus-potentiale fripolice-ydelser	Bruttolivsforsikrings-hensættelser
	Primo 2015				
	Rentegruppe 0	0	0	0	0
	Rentegruppe 1	46.553	415	359	47.327
	Rentegruppe 2	9.392	33	37	9.461
	Rentegruppe 3	13.304	14	18	13.336
	Rentegruppe 4	23.680	9	10	23.698
	Øvrige	1.412	0	0	1.412
		94.340	470	424	95.235
	Ultimo 2015				
	Rentegruppe 0	5.932	114	220	6.266
	Rentegruppe 1	38.985	45	106	39.135
	Rentegruppe 2	8.768	7	8	8.783
	Rentegruppe 3	12.329	0	0	12.329
	Rentegruppe 4	20.207	0	0	20.207
	Øvrige	1.334	0	0	1.334
		87.555	165	333	88.053

Som følge af, at bonuspotentiale på fremtidige præmier og bonuspotentiale på fripolicer ikke må være negative pr. kontrakt, er hensættelserne styrket med:

Akkumuleret værdiregulering	12.802	15.110
-----------------------------	--------	--------

Noter

Mio.kr.	2015	2014
22 Kollektivt bonuspotentiale		
Rentegruppe 0	430	0
Rentegruppe 1	3.952	5.210
Rentegruppe 2	688	668
Rentegruppe 3	931	874
Rentegruppe 4	1.644	1.233
Omkostningsgruppe 1	0	0
Omkostningsgruppe 2	0	0
Omkostningsgrupper	0	0
Risikogrube 1	409	438
Risikogrube 2	8	26
Risikogrube 3	65	61
Risikogrupper*	482	525
Øvrige	25	32
	8.151	8.540
* Der er i 2015 flyttet 70 mio.kr. fra GY til KB, der henvises til ledelsesberetningen "Ændrede vilkår for præmiefritagelse og invaliderenter i markedsrente"		
23 Hensættelser til unit-linked kontrakter		
Livsforsikringshensættelser primo	44.842	34.109
Primo effekt af flyt af aktuelhensættelse til forsikringsklasse I	-325	0
Akkumuleret værdiregulering primo	-87	-101
Retrospektive hensættelser primo	44.430	34.008
<u>Ændringer i året *):</u>		
Bruttopræmier inkl. indskud	11.106	12.435
Rentetilskrivning	2.134	3.962
Forsikringsydelse	-5.045	-5.401
Omkostningstillæg efter tilskrivning af omkostningsbonus	-425	-356
Risikoresultat efter tilskrivning af risikobonus	0	14
Øvrige ændringer	122	91
Ændringer i alt	7.892	10.746
Retrospektive hensættelser ultimo	52.322	44.755
Akkumuleret værdiregulering ultimo	81	87
Livsforsikringshensættelser ultimo	52.403	44.842
*) Ændringer i året er opgjort uden eliminerings for interne overførsler af præmier og ydelse.		
<i>Årets ændring i hensættelser til unit-linked kontrakter fordeler sig således:</i>		
Ændring i retrospektive hensættelser	7.892	10.746
Ændring i akkumuleret værdiregulering	-6	-14
Samlet ændring indregnet i resultatopgørelsen (med modsat fortegn)	7.886	10.733
<i>Hensættelser til unit-linked kontrakter med og uden garanti</i>		
Hensættelser til unit-linked kontrakter med udbetalingsgaranti	5.966	6.244
Hensættelser til unit-linked kontrakter uden garanti	46.437	38.598
	52.403	44.842

Fortsættes

Noter

Mio.kr.	2015	2014		
23 <i>Fortsat</i>				
<i>Unit-linked kontrakter tegnet med garanti specificeres således:</i>				
	Garanterede ydelser	Bonus- potentiale fremtidige præmier	Bonus- potentiale fripolice- ydelser	Bruttolivs- forsikrings- hensættelser
Primo 2015				
0,00%	5.788	0	0	5.788
0,60%	3	0	0	3
1,25%	345	0	0	345
2,25%	109	0	0	109
	6.244	0	0	6.244
Ultimo 2015				
0,00%	5.854	0	0	5.854
0,60%	0	0	0	0
1,25%	19	0	0	19
2,25%	92	0	0	92
	5.966	0	0	5.966
24 Hensættelser til forsikrings- og investeringskontrakter i alt				
<i>Hensættelser til forsikrings- og investeringskontrakter fordeler sig således:</i>				
<i>Hensættelser vedrørende livsforsikring:</i>				
Livsforsikringshensættelser			88.053	95.235
Erstatningshensættelser			350	359
Kollektivt bonuspotentiale			8.151	8.540
Hensættelser til unit-linked kontrakter			52.403	44.842
			148.958	148.977
<i>Hensættelser vedrørende syge- og ulykkesforsikring:</i>				
Præmiehensættelser			50	57
Erstatningshensættelser			1.269	1.317
Hensættelser til bonus og præmierabatter			5	6
			1.324	1.380
Hensættelser til forsikrings- og investeringskontrakter i alt			150.282	150.357
25 Solvensmargen og basiskapital				
Solvensmargen			5.304	4.483
Egenkapital			6.533	6.743
Ansvarlig lånekapital			2.300	2.241
Foreslået udbytte			0	-626
Immaterielle aktiver			-163	-90
Risikotillæg			-3	-5
Basiskapital i alt			8.667	8.263
Fri basiskapital i alt			3.364	3.780

Noter

Mio.kr.	2015	2014
26 Pantsætninger og sikkerhedsstillelser		
<i>Der er stillet pant eller anden sikkerhed i følgende aktiver:</i>		
<i>Investeringsjendomme</i>		
Der er udstedt og registreret ejerpantebreve (pålydende værdi) i selskabets investeringsjendomme til sikkerhed for prioritetsgæld på i alt	887	906
Regnskabsmæssig værdi af investeringsjendomme med prioritetsgæld udgør	1.582	1.649
<i>Obligationer</i>		
Obligationer stillet til sikkerhed for forpligtelser vedrørende indirekte forsikring	0	888
Obligationer stillet til sikkerhed for forpligtelser vedr. afvikling af finansielle instrumenter	29.633	20.859
27 Eventualaktiver		
EU-domstolen har i 2014 afsagt en præjudiciel dom, hvorefter visse ydelser til investeringsforeningslignende livsforsikrings-selskaber og pensionskasser potentielt kan fritages for moms. Østre Landsret har truffet endelig dansk afgørelse i sagen i 2015. Det er imidlertid stadig uklart, hvordan danske livsforsikrings-selskaber og pensionskasser er stillet. Selskabet eller dets leverandører kan derfor potentielt have krav om udbetaling af uberettiget opkrævet moms på indkøb foretaget til selskabet. Selskabet har fremsat krav mod staten og har tilsvarende anmodet sine leverandører om at fremsætte krav med henblik på afbrydelse af en eventuel forældelse og det forventes, at det vil være muligt at vurdere sandsynligheden for og omfanget af et muligt krav i løbet af 2016 og eventuelt senere end dette tidspunkt, hvis SKAT måtte vælge at appellere.		
28 Eventualforpligtelser og tilsagn		
Selskabet hæfter solidarisk med de øvrige deltagere for forsikringsmæssige forpligtelser vedrørende samtlige policer, der administreres af Forenede Gruppeliv A/S.		
Selskabet er sambeskattet med øvrige danske selskaber i Nordea Bank A/S, som er administrations-selskab i den danske nationale sambeskatning. Som følge heraf hæfter selskabet ubegrænset og solidarisk med de øvrige selskaber i sambeskatningen for danske kildeskatter på udbytte, renter og royalties inden for sambeskatningskredsen. Sådanne skyldige kildeskatter inden for sambeskatningskredsen udgør 0 kr. pr. 31. december 2015.		
Administrations-selskabet og sambeskattede selskaber, hvor alle kapitalandele ved indkomstårets udløb er ejet direkte eller indirekte af det ultimative moderselskab, jf. selskabsskattelovens § 31 C, hæfter solidarisk sammen med selskabet for den del af indkomstkatten, acontoskatten og restskatten samt tillæg og renter, der vedrører den del af indkomsten, som fordeles til selskabet. Selskaber, hvor alle kapitalandele ved indkomstårets udløb er ejet direkte eller indirekte af selskabet eller selskaber, der hæfter solidarisk jf. ovenfor, hæfter ligeledes solidarisk sammen med selskabet. Ejerandele, der besiddes af den i kursgevinstlovens § 4, stk. 2, nævnte aktionærkreds, medregnes ved opgørelsen af kapitalandele efter 1. og 2. pkt. Er der forgæves forsøgt udlæg for skattebeløb hos de selskaber, der hæfter solidarisk efter 1. og 2. pkt., kan kravet gøres gældende mod andre selskaber i sambeskatningen, dog maksimalt den del af kravet, der svarer til den andel af kapitalen i det hæftende selskab, der ejes direkte eller indirekte af det ultimative moderselskab. Træder et selskab ud af sambeskatningen, hæfter det udtrædende selskab fra tidspunktet for udtrædelsen kun for den del af indkomstkatten, acontoskatten og restskatten samt tillæg og renter, der vedrører den del af indkomsten, som fordeles til selskabet, medmindre den samme aktionærkreds, jf. kursgevinstlovens § 4, stk. 2, fortsat direkte eller indirekte råder over mere end halvdelen af stemmerettighederne efter selskabets udtræden.		
Selskabet er frivilligt momsregistreret vedrørende udvalgte grunde og bygninger. Der påhviler selskabet en moms-reguleringsforpligtelse på ikke over 38 mio.kr. (2014: 34 mio.kr.)		
Lejekontrakt med opsigelse tidligst medio 2018, forpligtelsen udgør ikke over 39 mio.kr. (2014: 55 mio.kr.)		
Forpligtelser vedrørende leasing overstiger ikke 7 mio.kr.		
<i>Fortsættes</i>		

Noter

Mio.kr.

---

28 *Fortsat*

I selskabets ejendomselskab har en lejer begæret lejenedsættelse. Ejendomselskabet har afvist begæringen, som er sendt til påklage.

Selskabet har givet tilsagn om yderligere indskud i alternative investeringer med et beløb på ikke over 5,5 mia.kr. (2014: 2,8 mia.kr.).

29 **Transaktioner og aftaler med nærtsående parter**

Selskabet yder administration for moderselskabet Nordea Life Holding AB.

Administrationsvederlag fastsættes på omkostningsdækkende basis. I 2015 har selskabet modtaget refusion af administrationsomkostninger fra tilknyttede virksomheder på i alt 30 mio.kr. (2014: 26 mio.kr.)

It-drift, intern revision og HR-administration varetages af koncernselskabet. I 2015 har selskabet således betalt 68 mio.kr. (2014: 61 mio.kr.) i vederlag til Nordea Bank Danmark for varetagelsen af it-drift og anskaffelse af it-udstyr. Afregning herfor foretages på omkostningsdækkende basis tillagt mark-up.

Selskabet har endvidere betalt 20 mio.kr. (2014: 10 mio.kr.) til søsterselskabet Nordea Bank Danmark A/S for varetagelse af intern revision og HR-administration samt husleje på eksterne lokationer.

Afregning herfor foretages på omkostningsdækkende basis.

Porteføljeforvaltning og ejendomsadministration varetages af koncernselskaber. Afregning herfor sker på markedsbaserede vilkår. I 2015 har selskabet betalt 112 mio.kr. (2014: 125 mio.kr.) i honorar for porteføljeforvaltning af investeringsaktiver, samt 12 mio.kr. (2014: 49 mio.kr.) i performancehonorar til Nordea Investment Management Institutional Clients. For administration og porteføljeforvaltning af investeringsejendomme blev i 2015 betalt 13 mio.kr. (2014: 14 mio.kr.) til søsterselskabet Nordea Ejendomsinvest A/S. Herudover har selskabet i 2015 betalt 3 mio.kr. (2014: 1 mio.kr.) til søsterselskabet Nordea Bank Danmark A/S for salg af livsforsikringer og pensioner samt betjening af porteføljen.

En betydelig del af handel med værdipapirer og finansielle instrumenter finder sted gennem koncernselskaber. Alle handler og omkostninger i tilknytning hertil er på markedsvilkår.

Selskabet har med koncernselskaber indgået pensionsaftaler, genforsikringsaftaler, låneaftaler samt aftaler om forrentning af løbende mellemværender på markedsbaserede vilkår.

Aktionærfortegnelse fremgår af ledelsesberetningen side 8.

Ledelsesvederlag fremgår af note 7.

30 **Engagementer med eller sikkerhedsstillelse for direktion og bestyrelse**

Det oplyses, at selskabet ikke har haft transaktioner med og ikke har eksponeringer med eller sikkerhedsstillelser for direktionen, bestyrelsen eller virksomheder, hvori disse direkte eller indirekte besidder en kvalificeret andel, ud over almindelige forsikringsaftaler.

Noter

Mio.kr.

31 Specifikation af investeringsaktiver og disses afkast for 2015

	Regnskabs-		Netto- investe- ringer	Afkast %
	Primo	Ultimo		
Grunde og bygninger, der er direkte ejet	1.924	1.905	2	2,0
Ejendomsaktieselskaber	9.145	8.512	-1.708	21,3
Grunde og bygninger, i alt	11.069	10.417	-1.706	17,9
Børsnoterede danske kapitalandele	176	245	-2	28,7
Unoterede danske kapitalandele	1.123	1	-1.046	8,4
Børsnoterede udenlandske kapitalandele	4.363	1.858	-2.410	2,2
Unoterede udenlandske kapitalandele	6.908	7.709	-659	10,1
Øvrige kapitalandele, i alt	12.569	9.812	-4.117	8,2
Statsobligationer (zone A)	13.072	10.603	-2.850	3,9
Realkreditobligationer	50.469	61.612	10.848	-1,7
Indeksobligationer	4.051	4.293	83	-4,6
Kreditobligationer investment grade	617	751	110	3,1
Kreditobligationer non investment grade	2.738	5.555	2.215	1,2
Andre obligationer	37.152	27.602	-8.502	11,1
Obligationer, i alt	108.099	110.416	1.904	2,6
Øvrige finansielle investeringsaktiver ¹⁾	-10.678	-10.122	554	-
Afledte finansielle instrumenter ²⁾	13.514	11.635	-623	-

1) Heraf udgør tilgodehavender 17 mio. kr. primo 2015 og 14 mio. kr. ultimo 2015.

2) Dette omfatter rentekontrakter til sikring mod værdiændringer af aktiver og forpligtelser (netto), hvoraf negative markedsværdier indgår som en gældspost i balancen.

Specifikationen er udarbejdet i henhold til regnskabsbekendtgørelsen § 96, og kan derfor ikke umiddelbart sammenholdes med beløb i balancen. Investeringsforeningsandele og aktiederivater er fordelt efter karakteren af de pågældende underliggende aktiver.

"Afkast %" er opgjort i % p.a. før pensionsafkastskat og selskabsskat, og satserne er beregnet som et tilnærmet tidsvægtet afkast for hver kategori af investeringsaktiver.

32 Specifikation af kapitalandele, inkl. investeringsforeningsandele, procentvist fordelt på brancher og regioner 2015

	Dan- mark	Øvrige Europa	Nord- amerika	Syd- amerika	Japan	Øvrige Fjern- østen	Ikke fordelt	I alt
Energi	-	0,1%	0,3%	-	-	-	-	0,4%
Materialer	0,8%	0,2%	-	-	-	-	-	1,1%
Industri	1,4%	0,8%	0,3%	-	0,1%	0,1%	-	2,8%
Forbrugsgoder	0,5%	0,4%	0,3%	-	0,1%	0,1%	-	1,4%
Konsumentvarer	0,2%	0,2%	0,3%	-	-	-	-	0,9%
Sundhedspleje	1,0%	0,5%	1,6%	-	-	-	-	3,1%
Finans	1,0%	12,0%	29,3%	0,1%	0,2%	2,7%	-	45,3%
It	0,2%	1,0%	1,5%	-	0,1%	0,2%	-	3,1%
Telekommunikation	-	0,3%	1,0%	-	0,4%	0,3%	-	1,9%
Forsyning	-	0,2%	0,4%	-	-	-	-	0,7%
Ikke fordelt	2,0%	14,5%	21,2%	0,1%	0,2%	0,2%	1,1%	39,3%
I alt	7,2%	30,4%	56,3%	0,3%	1,1%	3,7%	1,1%	100,0%

Investeringsforeningsandele og afledte finansielle instrumenter er fordelt efter de underliggende aktivers karakter. Kendes branche eller region ikke for de underliggende aktiver, opføres disse under "ikke fordelt"

På hjemmesiden www.nordealivogpension.dk findes en specifikation af Nordea Liv & Pensions kapitalandele.

Noter

Mio.kr.

33 Følsomhedsoplysninger

Hændelse	Minimum påvirkning på basis- kapitalen	Maksimum påvirkning på kollek- tiv bonus- potentiale	Maksimum påvirkning af bonus- potentiale på fripolice- ydelse før ændring i anvendt bonus- potentiale	Maksimum påvirkning af anvendt bonus- potentiale på fripolice- ydelse
Rentestigning på 0,7 procent point	-19	-57	1.205	0
Rentefald på 0,7 procent point	18	-10	-606	0
Aktiekursfald på 12 procent	0	-1.278	0	0
Ejendomsprisfald på 8 procent	0	-597	0	0
Valutakursrisiko (VaR 99 procent)	0	-99	0	0
Tab på modparter 8 procent	-1	-26	0	0
Fald i dødelighedsintensiteten på 10 procent	-41	-1.303	0	0
Stigning i dødelighedsintensiteten på 10 procent	42	1.344	0	0
Stigning i invaliditetsintensiteten på 10 procent	-12	-327	0	0

Hovedparten af påvirkningen stammer fra traditionelle gennemsnitsprodukter. Markedsrenteprodukter påvirker alene basiskapitalen. Et fald i dødelighedsintensiteten på 10% – svarende til at levetiden forøges – medfører et tab på det kollektive bonuspotentiale og bonuspotentialet.

En stigning i invalideintensiteten på 10% – svarende til at flere bliver invalide – resulterer i et tab.

Den akkumulerede effekt af selskabets finansielle risici måles ved hjælp af Finanstilsynets trafiklysscenarier, som model for måling af liv- og pensionsforsikringsselskabers økonomiske styrke.

34 Risikoplysninger

Der henvises til beskrivelsen "Risikostyring" i ledelsesberetningen, side 11-16.

35 Opgørelse af realiseret resultat og principper for fordeling heraf

Der henvises til beskrivelse af realiseret resultat i ledelsesberetningen, side 6 i afsnittet "Kontribution i Nordea Liv & Pension", side 8 i afsnittet "Realiseret resultat", samt i anvendt regnskabspraksis side 34 under punkterne Kollektiv bonuspotentiale.